

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni tedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50. večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popusti po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod«
velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Zgodovinska skupščina Jugoslovenskega sokolskega saveza

Jugoslovenski sokolski savez je na svoji včerajšnji izredni skupščini sklenil, da korporativno vstopi v Sokola kraljevine Jugoslavije

Beograd, 16. dec. Včeraj se je vršila v Beogradu izredna skupščina Jugoslovenskega sokolskega saveza. Skupščine so se po svojih delegatih udeležile vse sokolske župe, tako da je bila skupščina v vsakem pogledu izraz razpoloženja v sokolskih vrstah. Popoldne se je vršila predkonferenca, popoldne pa je sledila glavna skupščina, ki jo je otvoril starosta g. Engelbert Gangl. Takoj po otvoritvi je bila med viharimi ovacijami odposlana pozdravna brzojavka Nj. Vel. kralju, na kar je starosta Engelbert Gangl podal poročilo o vseh vprašanjih, ki so na dnevnem redu. Glavna točka je bilo vprašanje vstopa jugoslovenskega sokolstva v Sokola kraljevine Jugoslavije. Na predlog staroste E. Gangla je bila sprejeta naslednja

resolucija:

»Delegati vseh sokolskih žup jugoslovenskega Sokolstva, zbrani na izredni skupščini 15. decembra leta 1929 povodom uveljavljanja zakona o osnovanju Sokola kraljevine Jugoslavije, so po vsestranskim razpravi ugotovili in sklenili:

1.) Jugoslovensko Sokolstvo je v skladu z idejami osnovateljev Sokolstva, velikih bratov Tyrša in Fügnerja, ki temelje na temeljih svobode, bratstva in enakosti, vedno zvesto svojim idealom, delalo s požrtvovalnostjo in vdanostjo za ustvaritev boljše bodočnosti vsega našega naroda, ne da bi zahtevalo zase korist ni slave.

2.) Kot organizacija privatne iniciative je Sokolstvo v svojem življenju in delu, kakor prej, tako da v času vojne in zlasti po vojni, zedinjeno v JSS, moralo prebroditi mnogo zaprek in težav, ki so izhajale pogostokrat iz nezdravih političnih razmer v naši državi, od nasprotnikov Sokolstva, kakor tudi od nasprotnikov narodnega in državnega edinstva. Toda Sokolstvo je vedno v vseh teh težkih trenutkih ostalo nemajno in dosledno na svojih sokolskih načelih: en narod, ena država in eno Sokolstvo.

3.) Jugoslovensko Sokolstvo gleda s ponosom na to dobro svojega življenja, v katerega duhu je njegova organizacija dajala neizčrpno moč in polet do nesebičnega dela za telesno, moralno in nacionalno povzdigo naroda, za kar je z manifestom Nj. Vel. kralja dobilo največje priznanje po prvem jugoslovenskem sokolskem zletu.

4.) Državni interesi, izraženi z uveljavljanjem zakona o osnovanju Sokola kraljevine Jugoslavije, zahtevajo od jugoslovenskega Sokolstva, da se odreče svoji dosedanji samostojnosti.

5.) Jugoslovensko Sokolstvo je globoko uverjeno, da bo delala nova organizacija Sokola kraljevine Jugoslavije vedno v duhu jugoslovenskega Sokolstva in pričakuje, da bodo dosedanji nosilci sokolskih načel imeli delež v njej in največje sodelovanje, ker vidi Sokoli v tem novo jamstvo bodočega uspešnega dela za dobro kralja in domovine, za zmago čiste sokolske in slovanske ideje. S to vero JSS sklepa in proglašča, da z vso svojo organizacijo vstopa v Sokola kraljevine Jugoslavije in pozdravlja svojega brata starosta, Nj. Vis. prestolonaslednika Petra. (Bur. no odobranje).

6.) Priznavajoč novo organizacijo izredna skupščina JSS svoje polno priznanje in bratsko zahvalo vsem dosedanjim starešinstvom saveza, žup in društev, tehničnemu vodstvu, vsem bratom in sestram za brezmejno udanost in ljubezen do sokolske stvari, pozivajoč vse, naj tudi nadalje z isto požrtvovalnostjo in ljubeznijo nadaljujejo svoje delo.

7.) Do definitivnega formiranja Sokola kraljevine Jugoslavije naj savez, župe in društva nadaljujejo svoje delo, pripravljajoč se intenzivno na veliko sokolsko slavnost, vsesokolski zlet v Beogradu l. 1930.

8.) Jugoslovensko Sokolstvo izraža upanje, da bo Sokolstvo kraljevine Jugoslavije kot izraz prave sokolske misli ostalo član zveze slovanskega Sokolstva. (Zdravo!)

Po sprejetju resolucije je bila poslana pozdravna brzojavka prvemu staro-

sti Sokola kraljevine Jugoslavije prestolonasledniku Petru, kar so vsi navzoči pozdravili z dolgotrajnimi ovacijami. Ob zaključku skupščine je bila izrečena dosedanjemu vodstvu jugoslovenskega sokolstva, posebno pa še starosti E. Ganglu in dolgoletnemu tajniku dr. R. Fuxu priznanje in zahvala. Tako je jugoslovensko sokolstvo tudi pri tej priliki po-

kazalo, kako globoko se zaveda svojih dolžnosti do naroda in države.

Beograd, 16. dec. Danes popoldne je posebna deputacija, v kateri so bili gg. Gangl, Paunković in Živković posetila ministrskega predsednika ter mu izročila na včerajšnji izredni skupščini sprejeto resolucijo. Prepis resolucije je bil izročen tudi maršalatu dvora.

Živel naš kralj Aleksander!

Ljubljana, 16. decembra.

Kakšna razlika, da človek skoro verjeti ne more! Toliko smo lani imeli opraviti s kričanjem in prepiranjem, da smo se komaj spomnili rojstnega dne Nj. Veličanstva. V naglici smo čestitali, potem pa takoj zopet zavijali roke in udarili. In če bi ne bili hitri, bi jo nam bil prisolil nasprotnik. Zakaj smo se pa pravzaprav pripravili in ravšali? Zato in zato, smo takrat pridigali, a vendar se nam danes zdi, da je bil namen pretepanja pač le pretep sam. In navadili smo se na to »udejstvovanje« tako, da smo pozabili vsakdanji kruh. Na Tri kralje je pa kralj odzvonil...

Se zasopljeno smo se ogledovali in spregledali, da smo gladni in v capah. Šram nas je postal. Kralj je sam moral potegniti prevrnjeni državni voz iz jarka.

Se ni poteklo leto dni od tedaj in že smo v svečanih oblekah. Od vseh strani se zgrinjajo vriskajoče množice in se pomikajo v Beograd pred prestol. Dolga so pota in dolge so procesije na njih da so se morale razdeliti, ker prestolnica nima dosti prostora za vse kraljeve častilce.

Jutri se bodo kralju poklonili Hrvatje, ki so bili pred letom dni najbolj vneti za brezplodno prekanje. Pozabljeni so boji in zacemente so rane. V srcih je mir in globoka hvaležnost vrednemu nasledniku Tomislava in Zvonimirja. Odkritosrčen in navdušen klic ori po Hrvatski: Živio naš kralj!

Da, njihov in srbski in tudi naš: Živio jugoslovenski kralj! Po vsej državi je razprodano blago za zastave in potniki velikih trdk iščejo in brskajo po deželi, da ga kupujejo nazaj, če ga je še kaj ostalo. Zakaj državna zastava mora biti nova, ne samo prešita in stara, kakor je popolnoma nova država in je nov duh v nas. Svež in pogumen, poln zaupanja in vere v mlado kraljevino Jugoslavijo je ves narod in poln vroče ljubezni do svojega kralja. Globoko spoštovanje je prevzelo vsa srca in priznanje se je naselilo v njem, ker ves narod ve, da je kralj drugi ustanovitelj države, udeleženec vseh plemen in odrešenik pred polomom.

Zlasti nam Slovencem je kralj

Svečana proslava kraljevega rojstnega dne v Beogradu

Pripravljajo se velike manifestacije — Vse mesto je že danes slavnostno okrašeno

Beograd, 16. dec. Vse mesto je že danes v prazničnem razpoloženju. Ulice so okrašene z nebrojimi zastavami, po vseh glavnih ulicah so nameščene električne žarnice in državnih barvah in vse mesto se pripravlja, da kar najsvečanejši sprejme deputacije hrvatskih mest in občin, ki se pridejo jutri pokloniti Nj. Vel. kralju povodom rojstnega dne. Današnji listi objavljajo obširne pozdrave in uvodne članke, v katerih razmotrivajo o velikem pomenu te manifestacije. Jutri se bodo vršile po vseh beograjskih cerkvah svečane službe božje, ki jim bodo prisostvovali člani deputacij. Jutrišnji soredni deputaciji na dvoru bo ena največjih manifestacij.

Tudi iz vseh krajev v državi prihajajo poročila, da se pripravljajo najsvečanejša proslava kraljevega rojstnega dne, ker hoče narod uporabiti to pri-

blizu. Ali si moremo Bled sploh še misliti brez njega in njegove ljubljene družine? Tako se nam zdi, da je vsa ta lepota Bleda vstvarjena samo zanj da je ta, od vsega sveta občudovana razkošnost naše ožje domovine ustvarjena le za dostojen okvir okrog kraljevske osebe in njegovega doma in častitljivi beli Triglav le njegova častna straža. Samo vprašajte gorenskega kmeta, kako je ponosen na svojega dragega sosedo in njegovo hišo. Svoj je med svojimi, domačin med domačini. O, ne tej gospodari na utrdjenem gradu, le dober sosed v vsake-mu odprti hiši. Kako žare oči, ko pozdravljajo kmetje svojega kralja in blagoslovljajoč migajo roke naših

mater njegovi kraljevski družici v pozdrav. Ni ga otroka, ki bi med svoje bratce ne štel tudi Peterčka, Tomislava in Andrejčka. Ne, ne princi, samo Peterček in Tomislav in Andrejček. Ali že hodi v šolo Peterček in kako se uči, kako velik je Tomislav in kdaj bo shodil mali Blejček. Naši so, naši in nikomur jih ne damo.

Na Tri kralje, ob obletnici velikega dne, mu bomo voščili osebno, danes se pa iz vseh naših src dvigajo vroče molitve pod nebo za blagoslov in srečo, v vseh naših vročih srcih odmeva klic, poln goreče ljubezni in ponosa: Živio Aleksander! Živio njegov kraljevski dom! Živeta Jugoslavija!

Poljske notranje težave

Varšava, 16. dec. AA. Ministrski predsednik v demisiji je imel včeraj govor, v katerem je ostro kritiziral razmere v sejmju in naglasil, da se je stranka maršala Piłsudskega za zdaj omejila samo na revizijo ustave, da pa bo poslej zahtevala, da se tudi izpremene oblike političnega življenja na Poljskem.

Ni vse zlato, kar se svetli, toda oglasi v »Slovenskem Narodu« imajo vedno uspeh! Poskusite in prepričali se boste!

Druga haaška konferenca bo uspešno končala svoje delo

Sestala se bo 3. januarja — Madžarska in Bolgarska morata izpolniti svoje obveznosti

— London, 16. decembra. Diplomatski dopisnik »Daily Telegrapha« poroča svojem listu, da prevladuje v gospodarskih krogih mnenje, da se bo II. haaška konferenca sestala 3. januarja. Diplomatski krogi so prepričani, da bo konferenca v najkrajšem času z uspehom končala svoje delo in rešila vse težavne probleme, ki so na dnevnem redu. Razvoj dogodkov v Nemčiji daje nado, da bo delo konference šlo

gladko od rok. Kar se tiče Bolgarske in Madžarske se poudarja, da bo tudi tu prišlo do kompromisa. Če pa bi se Madžarska in Bolgarska še nadalje upirali reparacijskim plačilom, bo morala haaška konferenca obe državi izločiti od haaškega sporazuma in prepuštili reparacijski komisiji, da ju prisili k izvrševanju mirovnih pogodb in prevzetih obveznosti.

Imenovanje novih italijanskih kardinalov

V sredo bo papež podelil šestim Italijanom kardinalski klobuk — Italijanski kralj se ne bo poslužil svojega privilegija

Rim, 16. decembra. V sredo 18. r. m. bo papež podelil kardinalski klobuk šestim novim kardinalom in sicer: tibbonskemu patrijarhu, pariškemu, armaganskemu, palermškemu in genovskemu nadškofu ter dosedanjemu papeškemu nunciju v Berlinu msgr. Pacelliju. Domnevalo se je, da bo novim imenovanim italijanskim kardinalom izročil kardinalski klobuk italijanski kralj v smislu privilegija, ki ga priznava papež katoliškim vladarjem in predsednikom repu-

blik. Te pravice se n. pr. poslužuje tudi španski kralj. Vatikan pa tokrat tega ni predlagal, kar je vzbudilo v italijanskem tisku precejšno začudenje. Šele sedaj je bilo izdano nekako pojasnilo, da je bil med italijanskim kraljem in papežem sklenjen dogovor, da bo italijanski kralj podeljeval kardinalski klobuk samo onim kardinalom, ki bodo načelovali važnejšim diecezam in ki bodo imenovani v polnem soglasju med Vatikanom in Kvirinalom.

Venezelos predlaga ljudsko glasovanje

Ljudsko glasovanje naj odloči o obliki bodoče vladavine

— Atene, 16. decembra. Kakor poročajo današnji listi, je Venezelos predlagal Kaldarisu, naj bi izvedel ljudsko glasovanje, da bi na ta način narod sam odločil o bodoči državni obliki. Mihalokopulos, ki so ga tozadevno vprašali za mnenje, je prav tako mišljenja, da bi se potem ljudskega glasovanja najprilneje določile smernice

bodoče notranje politike. Odločitev bo padla že v prihodnjih dneh.

Atene, 16. decembra. AA. Vlada je podala ostavko, kakor je bilo že najavljeno o priliki izvolitve novega predsednika republike. Ze danes bi vlada imela biti rekonstruirana tako, da se izmenjata dva ministra.

Rusko-kitajska mirovna pogajanja

Kitajska sprejela vse pogoje glede vzhodno-kitajske železnice — Mirovna pogajanja bodo v kratkem končana

Kabarov, 16. decembra. Včeraj je prišel semkaj komisar mukdenske vlade Tsai, ki je izročil agentu zunanjega komisarariata moskovske vlade oficijelno izjavo mukdenske vlade glede ureditve vzhodno kitajske železnice. Mukdenska vlada je s tem izpolnila drugo točko ru-

skih mirovnih pogojev. Ze v prihodnjih dneh bo imenovan po predlogu ruske vlade novi direktor in novi poddirektor vzhodno-kitajske železnice. Mirovna pogajanja se bodo nato takoj nadaljevala in se pričakuje, da bo v najkrajšem času sklenjen mir.

Unifikacija privatnega prava

Rim, 16. dec. O. Jutri se bodo pričele v historični vili Aldobrandini razprave o letnem poročilu mednarodnega instituta za unifikacijo privatnega prava. To je tretja seja tega važnega instituta od njegove ustanovitve. Razprave se bo udeležilo 13 najboljših juristov sveta, ki bodo zastopali 13 držav. Sejam bo prisostvoval tudi zastopnik mednarodnega delovnega urada. Institut za unifikacijo privatnega prava je rešil že več važnih juridičnih vprašanj in uspešno nadaljuje svoje znanstveno delo.

Mir v Avstriji

Dunaj, 16. decembra. Včerajšnje manifestacije Heimwehra in Schutzbunda so potekle v popolnem redu.

Bavarska proti davku na pivo

Munakovo, 16. decembra. V Bavarski so se vršili veliki protestni shodi proti povišanju davka na pivo, ki ga predvideva vlada finančna reforma.

Hoover in komunisti

Washington, 16. decembra AA. Po nalogu predsednika Hoovera so bili izpuščeni na svobodo mladi komunisti, ki so demonstrirali proti Hooverovi politiki na Haitiju.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.755, Berlin 13.4875—13.5175 (13.5025), Bruselj 7.8926, Budimpešta 9.8822, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 792.03—795.03 (793.53), London 275.18, Newyork 56.16—56.36 (56.26), Pariz 222.06, Praga 167.—167.80 (167.40), Trst 295.18.
ZAGREBSKA PREDBORZA.
Devize: London 275.20, Newyork 56.27, Pariz 222.00, Milan 295.125, Curih 1095.90, Berlin 1350.50, Dunaj 793.50, Praga 167.30.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: London 25.1075, Newyork 514.275, Pariz 20.26, Milan 26.9325, Madrid 71.00, Berlin 123.19, Dunaj 72.41, Beograd 9.128, Praga 15.265, Bukarešta 3.07, Budimpešta 90.125, Sofija 3.72, Varšava 57.80.

Ne
ustrašite
se

še tako velikega pranja, kajti Schichtov RADION bo namesto Vas oskrbel polovico dela. Način je zelo enostaven in udoben: 1. Običajno namakanje preko noči. 2. Raztopiti Schichtov RADION v mrzli vodi in perilo 20 minut prekuhati. 3. Perilo najprvo v topli, nato večkrat v mrzli vodi dobro izplakniti. Poskusite samo enkrat in uverili se bode, da Vam nobena stvar ne pripomore do tako lepega perila kot

Schichtov
RADION

Jutri, na državni praznik kraljevega rojstnega dne »Slovenski Narod« ne izide. Prihodnja številka izide v sredo.

30 letnica društva hišnih posestnikov

Hišni posestniki pozdravljajo kralja — Bilanca 30letnega delovanja stanovske organizacije

Ljubljana, 16. decembra.

V soboto zvečer se je vršilo v veliki dvorani hotela »Union« slavnostno zborovanje v priložnost 30letnice Društva hišnih posestnikov v Ljubljani.

Zborovanje se je vršilo pri pogostenih mizah in je bilo dosti dobro obiskano.

Pozdrav delegatov

Predsednik društva g. Frelih je otvoril zborovanje in pozdravil predhodno na dnevi red zastopnike oblasti in korporacij, predvsem zastopnike ljubljanskega župana, gg. občinske svetnike, Rebeke, Olupa in Jegliča, nadalje zastopnika trgov. in obrtne zbornice predstojnika Jelčina ml. in davč. referenta Zagorja, potem zastopnika Zveze obrtnih združenj g. Rebeke, zastopnika obrtnih združenj za Ljubljano g. Urbasa in zastopnika gremija trgovcev g. Gregorja, zastopnika časopisja, ki jih prosil, da kotirajo mogoče obširno poročajo o tem pomembnem slavlju hišnih posestnikov, zastopnika sosednjih bratskih organizacij, predvsem predstojnika društva hiš. posestnikov v Zagrebu g. Čačkoviča in druge.

Končno je pozdravil zastopnika nemških hišnih posestnikov g. inž. Malija iz Gradca in g. Holla iz Celovca ter zastopnika društev hišnih posestnikov iz Slovenije, kakor tudi ostale udeležence in udeležence.

Udarnostna brzojavka kralju

Po posredovanju govora je predlagal, da se odpotuje Nj. Vel. kralju sledeča brzojavka: Hišni in zemljiški posestniki, zbrani ob priliki 30letnice I. društva hišnih posestnikov, podajajo udarnostno izjavo v zahvalo za premožne ukrepe v ustroju državnega vodstva — k predstojalcem vzvišenemu rojstnemu dnevu Vašega Velikanstva izražajo iskrene želje za srečo in blagor prevzvitvene Vaše kraljevske hiše.

Ta predlog je bil sprejet s frenetičnim odobravanjem in živijo klici.

Predsedniško poročilo

Predsednik Frelih je poročal potem o zgodovini ustanovitve I. društva ljubljanskih hišnih posestnikov. V glavnem je izjavil sledeče: V noči od 14. na 15. april 1895 je strašen potres uničil večino ljubljanskih hiš ali jih vsaj občutno poškodoval, to je uničil milijone narodnega premoženja. Hišni posestniki so bili popolnoma obupani, ker niso vedeli, kako bi popravili oziroma na novo zgradili svoje porušene hiše.

Prva je priskočila na pomoč država, ki je dovolila 1.700.000 gld. brezobrestnega posojila. Dalje je 3.000.000 gld. 3% potrošnega posojila, prostovoljni prispevki, ki so se nabirali po coli državi so znašali 630.000 gld. Od tega so dobili ljubljanski hišni posestniki 281.000 gld.

Toda te podpore za popravilo in za zgradbo hiš niso zadostovale. Prišel je novi stavbeni red in novi regulacijski načrt, kar vse je zidanje znatno podražilo. Gospodari so se uravnali v svojih proračunih in so morali iskati privatna posojila, ki jih je bilo treba redno obrestovati. Prešla je pa hišnim posestnikom še nova nevarnost. 1. januarja 1901 je bilo treba plačati I. obrok brezobrestnega posojila, ki bi se moral vrniti državi v 15letnih obrokih.

Ustanovitve društva

Hišni posestniki so začeli premišljevali, kako bi se moglo povračilo odložit. Uvideli so, da je to mogoče doseči samo, če se ustanovi društvo hišnih posestnikov. Zbrali so se ugledni hišni posestniki dr. Gregorič, Henrik Maurer in g. Leskovic, ki se sestavili pravila in jih predložili aprila meseca 1899 v odobritev takratni deželni vladi, ki jih je odobrila 10. junija 1899.

V pripravljani odbor so bili izvoljeni gg. dr. Gregorič, Gogola, Rom, Santel, Dreise in Maurer. To so sklicali 1. posvetovanje, ki se ga je udeležilo 82 hišnih posestnikov. Potem se je vršil 7. julija v nedeljo dopoldne v vrtnem salonu hotela »Stadt Wien« občni zbor, na katerem so bili izvoljeni v odbor dr. Gregorič, Dreise, Gogola, Jeglič, Rom, Petrič, Stare in dr. Tavčar.

To so bili prvi odborniki društva hišnih posestnikov. Članarina se je določila od 1—4 gld. na leto.

Društvo je šlo prvotno 285. 300 do 400 članov. To število društvenih članov je ostalo do leta 1909. Takrat je prevzel predsedstvo odvetnik g. dr. M. Pirč. Od tedaj se je stanje društva hišnih posestnikov vedno bolj boljalo vse do začetka svetovne vojne. Začetkom vojne je društveno življenje skoro popolnoma prenehalo. Pobirala so ni članarina in tudi vse ostalo društveno delo je zastajalo.

L. 1916, 6. decembra je bil izvoljen nov odbor pod predstvom moje malenkosti. Za podpredsednika je bil izvoljen Dragotin Hribar in pozneje naš nepozabni France Stare. Sreča za društvo je bila, da je imelo sklozi celo 30letno dobo samo 3 predsednike, oziroma, če vpoštevamo tudi kratko dobo par mesecev predsedovanja pokoj. dr. Tavčarja.

Poglejmo, kaj je društvo delalo v teh dolgih 30 letih in kakšne uspehe je doseglo. Naj omenim, koliko prošelj in vlog je bilo treba narediti, ko je šlo za vračilo državnega potrošnega posojila. Koliko deputacij je bilo treba pri deželnem predstojniku, državnih poslancih in drugod.

Zadovoljena Ljubljana

G. dr. Gregorič je sestavil statistiko o dolgovi v Ljubljani, kar je bilo ogromno

delo. Izračunal je, da je v Ljubljani vknjiženo 7.000.000 gld. privatnega dolga in okrog 10.000.000 javnega dolga. Dohodki hiš so znašali 1.500.000 gld., stroški za vzdrževanje in drugo pa 900.000 gld. tako, da je ostalo za obrestovanje in odplačevanje dolga 600.000 gld. Umevno je bilo, da pri teh razmerah ne bo mogoče plačevati 3% obresti potrošnega posojila.

Deželni zbor kranjski je sklenil, da se oproste nove hiše za 5 let deželnih doklad. Toda ta sklep ni bil izvršen. V tem oziru je bilo treba vse polno intervencij, da je bil kak posemezen posestnik oproščen teh doklad.

Ko se je inkorporirala Ljubljani Spodnja Šiška, je društvo izdalo spomenico glede novih bremen, ki bodo nastala s to inkorporacijo, zlasti če bo cestni zakon izvršen tako, kot je bil projektiran, zaradi česar bi morala mestna občina ljubljanska ogromno poravnati svoje doklade.

Obremenitev hišnih posestnikov
Pri tej priliki naj omenim, da je L. 1907 znašal v Ljubljani direktni davek 1.539.000 K v vsej ostali Sloveniji pa 2.499.000 K. Hišnega davka je plačala Ljubljana 904.000, vsa ostala Kranjska pa samo 291.000 K. Zato so hišni posestniki opravičeno delali na to, da se preveč ne obremenijo. Ljubljanski občinski svet je ponovno zvišal občinske doklade in sicer od 15 na 20%, in potem od 20 na 25%. Društvo hišnih posestnikov je posredovalo, da se občinske doklade niso povišale več kot na 35%, na kateri višini so se danes.

Drugi udarci

Prišel je drugi potres — svetovna vojna, ko so hišni posestniki izgubili pravico povzati najemnine. Po vojni je pa prišel na hišne posestnike tretji potres v obliki raznih naredb in zakonov. Prvi tak zakon je izšel že v Avstriji l. 1917. Po tem zakonu se ni smelo odpovedati stanovanju in ne povišati najemnine. Potem so izšle razne navedbe in razni zakoni glede hišnih posestnikov, ki so hišne lastnike spravili v naravnost obupen položaj.

Proti tem zakonom in naredbam smo se borili z vseni močmi in razpoložljivimi sredstvi, toda kljub vsemu trudu in naporom nismo mogli dolgo doseči nikakega uspeha. Šele l. 1922 smo dosegli toliko, da smo smeli najemnine nekoliko povišati. Potem se je položaj hišnih posestnikov boljšal od leta do leta, tako da danes po dolgih 12 letih lahko rečem, da smo skoro prosti, čeprav se ne vsi. Upam pa, da bodo tudi ti postali kmalu popolnoma prosti in da postanemo zopet to, kar smo bili pred vojno.

Davčne zadeve

Polno dela smo imeli z raznimi davčnimi zadevami. Pred vojno je znašal hišni davek približno 40%. V stari Avstriji se nam ni posrečilo, da bi bili ta davek znižali. Tudi v novi državi se davki niso znižali, temveč še povišali. Tako smo v Ljubljani l. 1925 plačali 65,5% samo državnega davka z dokladami, z občinskimi dokla-

dami, vodarino in gostaščino pa skupno 85%. To je tudi eden razlogov, zakaj so hiše prehajale iz rok v roke.

Društvo je zopet interveniralo in se mu je posrečilo doseči za Ljubljano izjemno stanje, tako da smo l. 1926 plačali v Ljubljani samo 38% državn. davka.

Naše društvo se bavi mnogo z občinskimi davčnimi zadevami itd. Če je naše mišljenje večkrat nasprotno, tega ni smatrali kot nagajanje občini ali kak drugi korporaciji. To je le naše mišljenje, kako bi bilo pomagati ljubljanskemu prebivalstvu in ščititi njegove interese. Tega ne storimo nikdar iz kakih osebnih ali egoističnih namenov.

Počastitev spomina umrlih članov

Pri tej priliki se moram spomniti tudi tistih bivših članov, ki so sodelovali pri ustanovitvi našega društva, ki jih pa danes ne moremo pozdraviti v naši sredi. Od vseh tistih članov živi še kakih 10. Vsi ostali so se pa že preselili v večnost. Med temi našimi dični podpredsednik Stare, odborniki Leskovec, Maurer, Rom in Korsika. Naša dolžnost je, da se jih danes spomimo in jim zaključimo trikratni »Slava!« (Vsi zborovalci vstanejo in zakličejo in počaste spomin umrlih članov.)

Pozdrav in čestitke

Nato prebere predsednik Frelih dole brzojavne pozdrave in čestitke, kakor da bi besede zastopnik društva hišnih in zemljiških posestnikov iz Nemške Avstrije inž. Malija iz Gradca, ki toplo pozdravi zborovalce in želi njihovemu delu najboljših uspehov.

Zastopnik društva hišnih posestnikov iz Celovca g. Holl pojasnjuje v daljšem govoru razmere hišnih posestnikov v Nemški Avstriji. Čestita hišnim posestnikom iz Jugoslavije, ki so dosegli že tako lepe uspehe, med tem ko so razmere v Nemški Avstriji za hišne posestnike skrajno neugodne.

Nato govori predsednik glavnega saveza hišnih posestnikov Jugoslavije g. Čačkovič iz Zagreba, ki čestita društvu k njegovi 30letnici in se spominja ogromnega dela, ki ga je društvo izvršilo tekom 30letnega obstoja.

Predsednik trgovske in obrtne zbornice g. Jelčin čestita društvu v imenu zbornice za trgovino in obrt. Zagotavlja, da bo trgovska zbornica i nadalje radevolje podpirala društvo hišnih posestnikov v njegovih prizadevanjih.

Nadalje pozdravita društvo g. Rebeke v imenu ljubljanskega župana dr. Puca, ki se radi najužnih uradnih opravkov ni mogel udeležiti slavnostnega zborovanja in g. Gregorič v imenu trgovskega gremija.

Predsednik Frelih izroči po daljšem nagovoru diplomu častnemu članu g. Čačkoviču, za kar se ta vidno ginjen v prisrčnih besedah zahvali.

Predsednik Frelih je nato zaključil oficijelni del zborovanja, na kar se je vršil animiran družabni sestanek s sodelovanjem godbe dravske divizije pod osebnim vodstvom višjega kapelnika dr. Cerina.

Kdo uničuje naše gozdove

Poleg lubadarja in božiča so največji sovražniki gozdov okrog Ljubljane brezobzirni sanjarji in smučarji

Ljubljana, 16. decembra.

IV sredo je v »Slovenec« neznan entuziast za lepoto ljubljanske, ki so ga dvignili Plečnikovi vseobčni načrti in predavanja ravnatelja g. ing. Prelovskega prav na Rožnik, neznanstvo zarentač, kako naravno porazje je delovalo naj opazovanje, kako divje, brezobzirno in očitno brez načrta se izsekavajo rožniški gozdovi.

Ogorčeni gospod naj se ne boji za merodajne faktorije, ki pri zelenih mizah obravnavajo načrte o bodoči veliki Ljubljani, da ne vidi žalostne realnosti in nima jo nobenih sredstev za njeno poboljšanje, ker vsi ti faktorji z vso strogostjo pazijo na zakon in postavke, ki so v prenovljeni obliki prav te dni zopet zagledali luč sveta pod naslovom zakona o zatiranju rastlinskih boleznih in škodljivcev.

Kakšen hrup so predhodniki razjarjenega lokalnega esteta zagnali pred leti, ko se v tihoškem gozdu morali posekati nekaj dreves, češ, da bodo uničili vse gozdove okrog Ljubljane.

Kakor tedaj, tako bi tudi sedaj ti razburjeni varuhi s svojim kričanjem radi sami pripomogli, da bi se naš Šišenski hrib, Tivoli in Rožnik v kratkem izpremenili v puste goličave.

V teh, Ljubljani najbližjih gozdovih, imamo namreč lubadarja, ki uči z neizprosno sigurnostjo več gozdov, kakor največji požari. Ta hrošč je kuga gozdov, huji od vseh rastlinskih boleznih in škodljivcev. Le pazljivost in večni čuječnosti naših javnih faktorjev in tudi lastnikov gozdov samih se imamo zahvaliti, da na teh grčih stoji še kaka smreka, jelka in borovec. Silno strogi so zakoni proti temu majemu uničevalcu naših gozdov, ki pome-nilo prav za prav naše edino bogastvo. Kdor torej ropota proti sekamju dreva, v katerem se je zalegel lubadar, hrumi proti prepotrebni zakon in izpodkopa je temelje našega bogastva. Kdor je namreč na mestnih parcelah in na Rožniku kaj posekal, je to storil s krvavega srca, da obvaruje vsaj ostanke lepih gozdov. Saj vendar vidite, kako so srca vseh lastnikov prirasla na te redke gozdčice, ki jih goje in varujejo kakor parke in vrtove. Kjeroli

je sekira morala posekati bolno drevo, je že skrbna roka zopet zasadila mlada drevesca. In kako drhte vsi lastniki za svoje mlade nasade!

Pa tudi ta nežna drevesca imajo svoje hude sovražnike, ne samo boleznih in velikih in malih živali, temveč ljudi s svojimi starodavnimi in tudi najmodernejšimi običaji.

Med starodavnimi sovražniki je najhujiši božič. Da, božična drevesca so huda ran naših mladih gozdov. Čeprav mesto Ljubljana skrbno pazi na provenienco dreves, vendar vsi vemo, da jih je znatno število iz najbližje okolice.

Najmodernejši škodljivci se pa tudi pojavijo šele v snegu. Pomislite samo, če posnemo, pod katerim počivajo nizke smrečice, drve sanke za sankami. Kmalu dosežejo nežne vejice in jih polomijo. Nasad je uničen.

Še huji so pa smučarji. Kakor pod ostrim nožem lete vršički pod smučkami. Ne pomagajo niti prošnje, niti pretnje, niti

Pride! Najlepša žena Amerike BILLIE DOVE

v filmu ljub. znj, razkošja in lepote

Po čem hrepeni lepa žena?

Vsaka žen ka, vsak moški mo a vidi ti film v

Elitnem kinu Mat-ca!

najmočnejše bodoče žice. Kdo naj se zasa-ga golikave?

Ogorčeni varuh naših gozdov naj pride pozni na Rožnik na stražo. Srečen bo, če ne bo tepen. Ker je varnejše, naj se potrud-ji rale k smučarskim in sankarskim orga-nizacijam, da bodo divjakom konfiscirale sanke in smučke. Samo organiziranim zini-skim sportnikom naj bi bilo dovoljeno no-siti smuč in sanke, če ne se lahko pripeti, da bodo občine primorane sploh prepove-dati v svojih okoliših zimski sport.

Prosveta

Tičar

O uprizoritvi Straussove opere »Beneška moč« nism namenoma pomotal niti besede. Klasična opera prečvrstanih melodij in slajnega orkestra zahteva izvrstnih pevki in pevcev; le zato je prišla na oder dunajske državne opere. Pr nos pa je bil povec le g. Gostić, ki ni bil razpoložen in je za vovpoda se preplah začel; edina resna povka gđ. Španova je za Barba-
vevčavila le še g. Poličeva in g. Peček. Vse drugo je bilo v režisrsko slabo pripravljeno pred-stavi nezadovoljivo. Zbor in orkester zaslužita sveda tudi nekaj priznanja.

Tem bolj je uspeša sinodi K. Zeilerjeva znana in v celopriljubljena opera »Polčica« z mnogimi popularnimi melodijami in z zasledo, ki je vsaj precej zadovoljevala.

Knočuh Marjjo je imenitno pela in prav dobro igrala gđ. Majdičeva, pevka kras-nega glasu in polnoma rastoče razgibanosti. Prozo govori še petko, a jasno in z lepim to-nom. Kot Adelajda je bila g. Balatková, ki skoraj nič ne poje, prav dobra; baron Wep-je bil g. Povhe, hvalevredno vzdržan, a bi bil še boljši, ako bi povsem opustil bedasto čenčanje, eksperimentiranje, ki človeku trga živ-ce z neslanostmi. Grof Stanislav je g. Go-salč, zelo simpatičen tenor, pevec, ki prve-mije srca, je v igri še vezan in premojo lohs-ki. Krsta je g. Poličeva je temperamentna do-grošnost, vedno sugurna in sceno obvlada-joča. Le njen pevski izgovor je neuzumljiv; e izgovarja kot i in poje kakor grlica.

Pižkar Adam, g. Drečevac je povsoli bolj marljiv, v l. del, skoraj odvečen, a je modre-je po zaslugi kapelnikova, ki je držal orkester v pianissimo, prav simpatično prinesel svoje or-je. Zlasti z arjo o slaviču »Se enkrat...« je žel zaslužiti aplavz. V igri je izvrsten.

Zares komični karikaturi sta prinesla »pro-tesarje«, g. Peček in Simončič, ki sta morala svojo točko celo ponoviti. Peček pri-nasa skoraj zmerom prav srednje domisleke in tudi polje povsem zadovoljivo. Dovolj se je uveljavila g. Sekula kot župan s petjem in igro.

Zbor in orkester sta bila prav dobra. Pred-igro k 3. delu je moral dirigent celo ponoviti. Sploh je bila predstava po zaslugi dirigenta g. Svetla vzgledno slabo pripravljena in za-večno izvajana. Uspeh je bil zato izreden, na-ravnost premišljen. Na oderu je bilo zopet mno-go ovratja, v gledališču pa polno, kakor je dol-go ne in vse izredno zadovoljno.

Ne dvomim, da stori »Pižkar« svoj namen: napotiti dim več hiš. Po dolgem času opereta, ki zadovoljuje tudi v pevskem oziru. Morda bi preizkusili še z g. Kusom; Adam v dvojni zasod-bi bi bil zasledov...

Fr. G.

„Prisega o polnoči“ na šent-jakovskem odru

Časopisi so že poročali o veličnem uspehu, ki ga je dosegla igra Manice Komarove »Pris-ega o polnoči« v Rodovčici v režiji Jakse Spi-carja, nato pa kar po vseh na vseh večjih di-letantskih odrih v Sloveniji. 49. oder, ki jo je uprizoril, je bil šentjakovski diletantski oder. Sinodi in predložitveni je Maničina »Prisega« imenito zabavala prijatelje tega odra, katerim so se pa še pridružili številni prijatelji in pri-jatelje Manice Komarove.

Manica je »Prisega« imenovala igro. Ima štiri dejanja, od katerih so prva tri zabavna in sestavljena iz slik iz kmetijskega življenja. Te slike so zase zelo izdelane in originalne ter pri-šajo, da Manica pozna življenje naših kmetov in ga zna tudi opisati. Niz takih slik v prvih treh dejanjih sledi četrti dejanje, ki je pa za-okroženo in tvori celoto zase z dramatično vse-bino. Zadnje dejanje je najbolj učinkovito na občinstvo, ne samo zaradi dramatičnega razple-ta, temveč bolj zaradi njegove celote v zgra-ženosti.

Sobotna predstava je potekla slavnostno tu-di zato, ker se je Manica, ki je bila navzoča, morale odzvati »vzornemu aplavzu in priči na oder, kjer so ji izročili lep soplek ter se je sama občinstvu in požrovovalnim igralcem zahvalila. Dvornica je bila obkrajat popolnoma zasedena in mnogo jih je odšlo, ker niso dobili vstopnic. Priprčani smo, da bo dvornica se pri vseh sledečih predstavah nabito polna.

Drama

Začetek ob 20.

Torek, 17.: Življenje je lepo. Red B. Sreda, 18.: Velika abeceda. Red C. Četrtek, 19.: Don Carlos. Gostuje Miševa Milkič - Bokarjeva. Red A. Petek, 20.: Zaprti.

Ljubljanska drama vprizori v torek 17. t. m. francosko komedijo »Življenje je lepo« v običajni zasedbi za abonente re-da B.

Opera

Začetek ob pol 20.

Ponedeljek, 16.: Gorenjski slavček. E. Torek, 17.: Zaprti. Sreda, 18.: Mignon. Gostuje gospa Anič-ica Mitrovič Izven.

Sprememba opernega repertoarja. Ker je cela vrsta prvih solistov: Majdiče-va, Betetova, Primožič in Krizaj, bolnih, ni mogoča danes vprizoritev ne »Bande Du-daka« in tudi ne »Valčke«, kakor je ja-vila gledališka uprava. Pač pa se vprizori nocoj ob pol 20. uri v operi za abonente reda E opera »Gorenjski slavček« v običajni zasedbi, pod taktirko g. Karla Jera-ja. Nocojnja uprizoritev »Gorenjskega slavčka« se vrši v priložnost rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Uprava va-bi občinstvo k posetu slavnostne pred-stave.

V sredo 18. t. m. gostuje v ljubljanski operi gospa Aničica Mitrovič in sicer v operi Mignon.

Beleznica

Koledar.

Danes: Ponedeljek, 16. decembra 1929, katol. Evžebij, pravosl. 3. decembra. So-jutri: Torek, 17. decembra 1929, kato-ličani: Lazar, pravoslavni: 4. decembra.

Današnje prireditve. Drama: zaprti. Opera: Gorenjski slavček. E. Kino Matica: Žena na mesecu. Kino Ideal: Rajah. Kino Ljubljanski Dvor: Spočetje, roj-stvo in rast človeka.

Proslava kraljevega rojstnega dne na Mestni ženski realni gimnaziji ob 16.30. Razstava francoske grafike v Narod-nem domu. Slavnostna akademija »Preporoda« ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Telovadna akademija Sokola II. ob 20. na realki.

Prireditve na državni praznik. Drama: Življenje je lepo. B. Kino Ideal: Baskervilski pes. Kino Ljubljanski Dvor: Seniorita. Opera: zaprti.

Razstava francoske grafike v Narod-nem domu. Interna vaja golčencev državnega kon-servatorija ob 18. v Filharmoniji. Dežurne lekarne.

Danes: Boninc. Rimska cesta. Leustek, Resljeva cesta.

Jutri: Piccoli. Dunajska cesta, Bakar-čič. Sv. Jakoba trg.

Jutri velika premijera z dražestno

Bebe Daniels

v monumentalnem filmu

SENIORITA

(Dama z bičem)

Drama lepega dekleta, ki so jo skrivaj vzgojili kot fanta, dokler se ni v njej vzbudila ženska strast in uničila okrove okolice.

Rezervirajte si vstopnice

ob 4, 1/2 na 7, 1/2 8, 9 uri

Kino LJUBLJANSKI DVOR. Tel. 2730.

Cenilec ženske lepote

Odgovor umetniški mladenki — Lepotna konkurenca v Ljubljani — Konklike

Ljubljana, datum post. pečata.
Prizadelo me bo, tako sem ponosen. Včeraj po kosilu sem ležal na zofi boki, kakor sem vsak sleherni dan po kosilu. Ne morem se premagati, tako neznanosko sem truden in ne pomaga mi nobeno zdravilo. Žena pravi, da se staram. Sem jih sicer šele trideset let skoraj se demnajst let, ali to vendar ni starost za tako mladeniško sveže srce, kakor je moje vsak dan bolj. Včeraj sem bil pa bolan še po drugi strani, ker sem prišel zgodaj domov. Slavlili smo namreč redko slavnost, zelo redko, ker sem prvič v življenju sprejel iz umetniških krogov priznanje v gotovem denarju. Skoro vse življenje se peham za naše umetnike in šele pred tremi dnevi se je spomnila nadobudna umetnica iz četrte generacije, da sem tudi jaz podpora potreben. Pisala mi je iz Litije ljubko pismo, in pisanju priložila pravega pristnega kovača v vrednosti po Din 10.— s vabljivo pripombo, da naj pismo objavim, in s poročilo tolažbo: Drugič več!

Premišlji, po milem licu neznanca a po dobrem srcu spoštovana mladenka, da pišma vendar objaviti ne smem, ker sem že četrto stoletje oženjen in bi bil lahko tvoj oče, tako me pa sprejmi vsaj za svojega strica, kakor sem ponečakil že več letih deklic tvojih let s privolenjem svojega zakonske družice. Verjemi mi, da tudi ta nova zlahtna ne bo Tizianu nič škodovala, kakor mu ni škodovalo tvoje dobrohotno sodelovanje na njegovih slikah. Čeprav so take varijacije slavnih motivov po vzorih iz muzike prav hvaljevredne in zanimive, vendar originalom nič ne koristi in nič ne škodijo, pač bi pa dejal in skromno svetoval, da drugič pokaži več tako dobrih slik, kakor so bile v umetniškem bazaru pri Zalti na Dunajski cesti tiste prijetne cvetlice Mirje Pregljeve, Mežanovi akvareli in keramike tvoje talentirane prijateljice Pajničeve.

Presrečen sem razodel prijateljem, da sem lastnik pristnega dekliškega pisma in neprisiljenega kapitala. Za univerzo smo proslavili pismo in ugonobili kovača na tvoje mlado zdravje z nenehoma boli navdušenimi ključnicami daru: Vivant sequentes!

Zlobni strokovnjaki pa, ki niso krotkega in blagega srca, kakor jaz, so mi tudi svetovali, — kakopak, ko kovača že več ni bilo —, naj s tem kapitalom pokupim vse tvoje varijacije slavnih originalov. Ne, tega nikoli ne bi storil, ker vem, da znaš slikati tudi tako dobro kakor Mira Pregljeva svoje cvetlice.

Tako sem torej včeraj ležal bolan po eni strani iz navade, po drugi pa zaradi pisemca s kovačem in premišljeval, če me tisti kovač ni morebiti hotel vsčipniti s kleščami. Sanjal sem že prav za prav, ko je prišla škrlatna punčka z drobnim pisemcem. Zaklel sem, da je zavzelno skozi zofo, ker ti nesramni upniki odejavo terjatve že celo v parfimirane kuverte in jih z angelčki vhitopljajo v nič hudega sluteč. Vendar je bil pa to pot angelček tako lušten in me je gledal tako bistro, da sem pisemce odprl in prečital na vizitki lme svojega prijatelja, moža pridobitnika, ki zida vile, naročuje luksuzno opravo po lastnih načrtih in izdaja časopise za domače prijatelje in za žene, pa tudi za dom. Podjeten in vseskozi moderen človek, saj smo po njegovi zaslugi gotovo edini narod na svetu, ki ima glasilo celo za domače prijatelje. Cisto logično je torej, če lastnik takega strokovnega glasila priredi tudi konkurenco lepotic. In kot po vsej deželi razpitega strokovnjaka v zadevah lepote, je povabil tudi mojo malenkost v razsodišče. Sprejel sem odgovorno in častno službo — sedaj pa zapik! Tudi od tebe, zaškrbljiva Litijanka, ne sprejemam več kovača, da ne bo korupcije.

Velika stvar bo to in pomembna za nadaljnjo prosperanje domačih prijateljev in žena, pa tudi koristna za dom in ves mili narod.

Za sedaj vem šele samo to, da bo konkurenca ogromna, še večja pa zavist, ki se v naših lepih krogih imenuje fovšarija. Vse lepoticke bodo filmane, tiskane na najboljši papir in objavljene, po vrhu pa

še obsute s častjo in dragocenimi darili. Najdragocenejša darilo neprecenljive vrednosti je pa že omenjena fovšarija najzvestejših prijateljic. Da bodo vseh teh časti in zakladov deležne res najbolj vredne, je gospod prireditelj pozval v žirijo najimennitnejše strokovnjake ljubljanskega mesta, ki edini morejo pravilno in pravično oceniti dravsko lepoto. Sodniki so ti-le srečni gospodje: višji režiser in arbiter elegantiarum g. Šest, ki se spozna tudi na maniro, naš svetovno zberišni strokovnjak g. profesor in inscenator Ivan Vavpotič, sedaj akad. slikar na dopustu, ki je naslikal vse naše žene najlepše in jih še bo, kar jih hoče še biti. Tretji je kipar Lojze Dolinar, ki se že od nekdaj z velikim znanjem peča z golimi ženskimi telesi in stvar tudi razume, kakor pričajo portreti in skupine, ki smo jih občudovali na zadnji razstavi v Jakopičevem paviljonu. Četrtri bo telovadni učitelj, ki mi še ni znano njegovo ime, da bo ocenil prožnost in gibčnost kandidatkin, peti v krogu pa tudi še neznan zdravnik, ker so ti ljudje pri ženskah vedno potrebni. Prav za prav bi bilo lahko tudi več zdravnikov zraven, recimo eden za lepe oči, drugi za nežna ušeska, tretji za vitki vrat itd. doli do mezinca na nogah, le psihiatra ni treba, ker eni trde, da med ženskami vsi skupaj ne bi mogli najti pameti, drugi so pa prepričani, da je ena sama ženska bolj brijtna, kakor vsi dedci skupaj. Preprija in zamere pa ne maramo, saj jo bo tako preveč tudi, če bi se oglašila sama in edina Venera. Na zadnji stolček so posadili mene, ker sem na umetnost in lepoto študirani in izkušen, zlasti pa ker sem kot

novinar do skrajnosti objektivni in diskreten kakor gluhi korar v spovednici.

Komaj je novica o lepotni konkurenci šele tiho in skrivnostno zasumela po Ljubljani, že se je oglasilo še sto strokovnjakov v razsodišče. Nič ne rečem, da bi ne bili izvedenci, vredni sodne zaprisege in dijet, ali število mora biti zaključeno zaradi pomanjkanja prostora. Gospoda, premislite vendar, da še kardinali zazidajo v celice, ko volijo papeža, pa bi ne zazidali nas. Tega vendar nikdo ne bo trdil, da je lažje najti papeža, kakor izvoliti najlepšo med lepimi! Saj še ne vem prav gotovo, ampak tako bi moralo biti. Držali se bomo strogo poslovilnika, ki bo obnarodoval šele, ko bodo za lepoticami in za nami zazidana vsa vrata in vsa okna. Edina luknja v zidu bo dimnik, kamor bodo uprte oči nepreglednih množic v neugnanem pričakovanju, kdaj iz njega zafrli usodni dim z novico: Habemus papam — ki bo to pot pomenila, da jo že imamo. Zna se pa prigraditi, da bo posvetovanje dolgo trajalo, dokler se zedinimo, ker smo že vsi bolj v letih in zato silno kritični in temeljitosti vajeni.

Torej, kako in kaj, še sami ne vemo. Tudi se šušlja, da bomo oboroženi s takim orožjem, ki z njim na mitnicah drežajo v vreče s krompirjem in drugimi deželimi pridelki. Oh, kako žalostno včasih zazveni v vreči steklenica, ko jo prebode neumisljeni uradni instrument! »Joj, moj brinjevec!« zavjaka prodajalka pristne gorenske delikatese, uradnim organom pa udari v nos samo pristni smrad po špirtu in opiju. Vidite, stezniki so zopet moderni in lahka je prevara.

Naša služba je odgovorna in težka, še skoraj težja kakor policijska pri procesiji o Svetem telesu, zato ne silite med nas. Še posebej vas pa prosim, da ne imenujete mojega imena. Uh, če bi zvedela žena —

A. G.

Propagandna naloga Glasbene Matice razširjena

V Jugoslaviji obstoje močne kulturne vrednote, ki jih morda sami Francozi pogrešajo

Ljubljana, 16. decembra.

Zborovodja operni ravnatelj g. Poljič je v razgovoru z našim urednikom izjavil o svojih vtisih s triumfalne turnee Glasbene Matice po Franciji in Švici: Francoska turneja Glasbene Matice je kulturni dogodek prve vrste in prav je, da je celokupno jugoslovanska javnost to dejstvo s svojim zanimanjem poudarila. Ta turneja je bil prvi v velikem stilu zasnovani poskus, da bi se navezali kulturni stiki med nami in Francozi. Dosedanja gostovanja posameznih umetnikov (posebno francoskih) so sicer tudi zasledovala isti cilj, toda ostala so po večini neopazena in brez posebnega uspeha. Posebno velja to za francosko in še celo pariško javnost, ki v svojem vrvenju ne more zabeležiti efemernih in neznatnih pojavov.

Zato se je moralo enkrat dati »slovo upu in strahu« ter se povzpeti do velikega zasnovane akcije, do velikega pohoda ene ga naših močnih glasbenih združenj v priateljsko, toda ne dovolj informirano Francijo. To je storila Matica, ki je ravno za tako akcijo morda najbolj poklicana enota v naši državi. Najprej radi odločno nadpovprečne umetniške kvalitete svojega zbora (in le v tem slučaju sme kak zbor računati v kosmopolitskem svetu na uspeh!), nato pa zaradi resnosti in pedantnosti, s katero se pri nas lotevamo takih podjetij, ki morajo sicer doživeti fiasko, za kar imamo nekaj prav poučnih slučajev.

Matica in aranžerji tega pohoda so se zavedali teh dejstev ter so šli zato z največjo resnostjo in previdnostjo na delo. Da je turneja tako sijočno uspešla, je ne dvomno posledica solidnih in podrobnih priprav. Da je taka turneja bila potrebna, pa dokazuje njen odmev v francoski javnosti, posebno pa v francoskem tisku, ki je registriral naš pojav kot nekako odkritje, in sicer tako obsežno in obširno, da bi po računu dobro pučenih osebnosti v normalnih okoliščinah objava tolikega materijala o

Jugoslaviji, Slovincih in Matici stala nad milijon dinarjev!

Če bi Matica dosegla le ta uspeh, bi se ta turneja že obilno rentirala. Toda njen uspeh je še mnogo večji. Francoska javnost je preko Matice spoznala, da Jugoslavija ni le zavezniška država s prvovrstno armado, na katero se lahko v vsakem slučaju zanesemo, temveč da obstoje v tej državi močne kulturne vrednote. Ki jih morda sami Francozi pogrešajo. Splošno se poudarja v poročilih francoskih listov, kako obžalovanja vredno je dejstvo, da se zborovska pesem pri njih ne neguje. Tako piše »L' est republicain« Nancy: »Poslušajot to združeno osemdesetih discipliniranih pevcev, se lahko presodi daljavo, ki deli naša francoska društva od takih zborov srednje Evrope. In mora se le obžalovati, da petje izginja. Po XVI. veku smo izgubili ves smisel za grupiranje glasov...«

Spet drugi toži: »To je zemeljski raj, katerega ključ smo izgubili po koncu XVI. ali v začetku XVII. stoletja... Hvala Glasbeni Matici, ki nam ga je vrnila za en dan, obogatelja z mnogimi dragocenimi odleski orientala!«

Gustava Bret »L' intransigeant« (Pariz) gre še dalje: »Srečen konservatorij, kjer se način pevškega poduka izkazuje v taki meri, kjer se način pevškega ensembela vo di tako, da se more izpopolniti do take stopnje virtuoznosti in glasbena sigurnost mladih pevcev!«

Takih in sličnih laskavih konstatacij je vse polno v vseh mnogobrojnih ocenah. Da pa niso le izraz francoske kurtoazije, naj navedem slučaj v Lyonu, kjer je recenzent »Lyon republicain« konstatiral, da so tisti, ki niso slišali Matičnega koncerta, »zamu dil nekaj najlepšega na svetu«. Pred koncertom v tem mestu se mi je predstavil profesor konservatorija ter pokazal pismo svojega kolega iz Dijona (kjer smo tri dni prej koncertirali). V tem pismu ga opozarja na naš zbor, ki da je tak, kakršnih gle de na blagovročnost in eksaktost še ni

Dnevno se ponavlja umivanje posode

zato je vredno, da gospodinja malo razmisli, kako na si zmanjša trud tega posla in da bode posoda vedno čista in blesteča.

Srečne so one, katere že več let uporabljajo idealno sredstvo za čiščenje

SCHICHTOV OMINOL

slišal. Priporoča mu toplo, naj prisostvuje koncertu, češ, od teh se da marsikaj na učiti!

Če se je pred našim pohodom v Francijo poudarjal v prvi vrsti nacionalni in politični pomen te turnee, če je bil takrat morda naš najvišji cilj afirmacija naše pesmi in nacije na Sorbonni, tedaj smemo danes ob povratku ugotoviti mnogo več: Matica ni le zastopala naše nacije, ni le afirmirala naše besede in pesmi pred politiki, državniki in službenimi krogi Francije, Matica je vzbudila senzacijo v dvanajstih »Gaveau«, na mednarodnem torišču muzike, pred razvajeno, kozmopolitsko publiko, pred najstrožjimi francoskimi kritiki! In to je več, mnogo več, kot se je, in bodimo iskreni, kot s m o sami pričakovali!

Zato smemo željo prej omenjenega g. Breta, naj bi tak ansambel kot je naš, interpretiral kako veliko delo vokalne polifonije, sprejeti kot resen poziv in nič več kot prijazno frazo: »Njihov način razumevanja in izražanja kakega moteta Palestini ne ali Bacha bi bil za nas nad vse zanimiv.« trdi na koncu.

S tem postaja Matica umetniški faktor, ki ima pravico in dolžnost nadaljnjih umetniških afirmacij v velikem muzikalnem svetu. Njena propagandna naloga se je kar čez noč razširila; ljubeznive pevke lahko brez daljnega odložitve pitoreske narodne noše ter jih zamenjajo z resnimi koncertnimi toaletami, kajti v Parizu in Franciji ne bodo več povpraševali, kje je Ljubljana, ako se najavi koncertni nastop njene Glasbene Matice.

Vidite, to so najmočnejši vtisi, ki sem jih prinesel s francoske turnee. In mislim, da si jih močnejših ne moremo želeti!

Dostavljanje pošte v Rdeči hiši

Ljubljana, 16. decembra.

O Rdeči hiši je napisana že cela literatura. Pisali so o njej iz arhitektonskega, socijalno-komunalnega in drugih vidikov. O dostavljanju pošte v Rdeči hiši pa še ni nihče pisal. Pred dnevi sem se okoli polne ustaval na Poljanskem nasipu. Pojavil se je pismonoša, ki je sopal kakor kovaški meh. Pobral sem ga:

— Težko je nositi pisma v to hišo, kajne? —
— Saprament je težko! Dve uri rabim, da strankam raznesem pisma. Dnevno preokojim okoli 1400 stopnic. Bilo bi še vse v redu, če bi ljudje v Rdeči hiši znali pravilno napišati naslov. Navadno se glasi kako pismo Marička K., Rdeča hiša, Poljane. Sedaj pa jo

išči po vseh traktih in objektih. Prišli mi na kljuko povsod, predno se kje končno oglašijo Marička.

Dostava pošte v Rdečo hišo je poverjena dvema pismonošema. Eden ima stranke, v delu, ki meji na Poljansko cesto, drugi pa stranke v delu na Poljanski nasip. Veega skupaj je 10 stopnišč. Vseh strank je 120, in sicer: v I. stopnišču 9, v II. 11, v III. 12, v IV. 10, v V. 14, v VI. 10, v VIII. 14, v IX. 10 in v X. 15. Kakor je omenil pismonoša, je dostavljanje pošte v Rdečo hišo zelo zamudno. Praktično bi bilo, če bi pri vsakem stopnišču stranke napravile skrinjice, v katere bi pismonoši metal pisma. Stranke bi na ta način olajšale pismonošino delo, a pisma bi tudi prejemale hitreje. Pomisliti je treba, da je pisemsko pošto za Poljanski okraj dnevno v rokah dveh pismonoš. Dnevno dostavita v Rdečo hišo najmanj 200 pismen, so pa dnevi, ko je pošta za Rdečo hišo ogromna, zlasti ob ponedeljkih, sredo, četrtdih in petkih.

Zanimivo je sploh, kako se vrši dostavljanje pošte v Ljubljani. Ves okoliš Ljubljane, ki spada pod ljubljansko glavno pošto, je razdeljen na 14 okrajev in 3 selške okraje. Za dostavljanje pošte je nameščenih 51 pismonoš. Največji okraj je oni ob Dunajski cesti, ki se pričinja pri kavarni »Evropa« in sega tja do Brinje. Obsega vse hiše za Bešogradom, dalje Brinje, stanovanjake hiše za artiljerijsko vojašnico tja do nekdajše tovarne Učiteljske tiskarne in tja do malih kolonij ob Vodovodni cesti. Pismonoša v tem okraju je sila obremenjen. Njegova torba tehta navadno do 30 kg. Ta pismonoša je najbolj zaposlen. Na glavno pošto pride v službo ob 5. zjutraj. Ob 8. začne raznašati po dunajskem okraju pisma in se vrne na glavno pošto šele okoli 3 popoldne.

Rodbinska tragedija.

— Kdo je razbil ožono, Jurček?
— Mamica. Papa je pa kriv, ker se je sklonil.

Američanka.

— Kdo je gospod, ki je vas pozdravil?
— Ah, to je eden najidealnejših mož, s katerimi sem bila kdaj poročena. Toda njegovega imena se ne spominjam več.

Kdo pride v nebesa.

— Mamica, ali pride misijonar v nebesa.
— Seveda pride, drago dete.
— A ljudozrc?
— Ta pa ne.
— Kaj pa, če poje ljudozrc misijonarja?

— No, kaj pa hočeš še, zijalo ne srečno?
— Joj, zdaj je pa že zijalo!

Toto se uri v tulenju.
Papa (se pomiri): — Kaj se že zopet začneja? Toto, moj mali Toto, kaj pa hočeš še?

— Jej najprej ti.
— Jaz naj jem kaj???

— Vidiš ga, kaj se pa čudiš?
— pravi mamica. — Toto hoče, da poskusi najprej ti klej. Saj ne bo tako hudo.

— Hvala lepa.
— Pa vsaj napravi tako, kakor bi jedel.

— Ah, to je pa že od sile...
Toto zopet začneja:
— Hi... hi — hihi... hu — hu...

— To je grozno! Vzemi ga vsaj na jezik, potem ga pa izpljuneš.

Premagani papa potegne z žličico po kleju, nakremži obraz in vtakne žličico v usta. Kleja seveda ne spravi po grlu.

Mamica vsa srečna objame Tota: — Si zadovoljen, srček? Glej, kako te ima papa rad...
Toto se ji srdito iztrga iz naročja in zatuli:
— Pobral je z vrha vso smetano... katero sem hotel pojesti jaz. Zdaj pa ne bom jedel.

G. L' Empire:

Toto

Stanovanje imajo skromno, oblede rdeč salon, jedilnica a la Henri II. — kakor vse jedilnice.

Milostiva gospe se oblači točno po hrvrskih katalogih. Gospod prisposablja krov evrščnikov, zdaj jih prasa po sredi, zdaj ob straneh, kakor zahteva moda.

Služkinja je iz bližnje posredovalnice — petindvajsetletna, uspešno cepljena.

Poludne je. Gospod prihaja po stopnicah in jih šteje: 16—17—18... Naenkrat se ustavi in neha šteti stopnice.

— No, hvala bogu, že zopet Toto! Kaj neki mu je, da se tako dere?

Toto je dedič, seveda edini. Ne smete pozabiti, da imata gospod in gospa skromno stanovanje. A ker je edini, je logično, da je razvajen in v najširšem pomenu besede trmast tiran, pred katerim se vsi tresejo.

Le pomislite, kaj bi bilo, če bi umrl! In vse ga lahko ubije: prepih, ribja kost, najmanjši ugovor.

Toto prav dobro ve, da ga lahko vse ubije. Kaj mu torej morejo odreči? Navihane zardi liki rak, za hip umolkne, po tem pa zažene neusmiljen vrišč na visokih strunah tako, da smaje hišnik z glavo in zagodnja:

— Že zopet ta paglavec iz tretjega nadstropja! Bože moj, to je grozno!

Tako je bilo tudi danes. Papa je že nervozno pozvonil.

— Ne zvoni tako močno! Saj tvoj sin že itak dovolj rogovili.

Mamica mu skrbno pogladi lasce in obriše solze, ki se nabirajo na dolgih trepalnicah in teko po rdečih licih.

— Zdaj boš jedel juho... dobro juho... Veš, od juhe se potegneš.

— Toto se niti ne gane.
— Evo, srček... Glej, kako lepo žličko imaš.

Toto izvleče prve registre. Po tem pa — treskl! in žlica je v omari.

— Nočem...
— Kaj praviš, Toto? — se oglasi papa, ki se ne more več premagovati. To je pa že od sile! Ali boš jedel juho, ali pa posežem vmes tudi jaz.

V odgovor prime Toto krožnik, pogleda hladnokrvno papana in treščil krožnik za žlico.
— Nočem!
Se predno je dobro izgovoril to besedo, ga je papa odnesel na varno med stare steklenice v shrambo.

— Bova vsaj v miru obedovala, — pravi in zaklene vrata.

Videč, da je nesrečna mamica povabila oči, nadaljuje:

— Kaj nisem storil prav? Menda vendar ne misliš, da bo nama ta paglavec pljuval v obraz!

— Molči, lepo te prosim! Ubijesh me! Ne gre za pljuvanje v obraz, temveč za otroka, ki ne mara juhe, a ti mu jo hočeš vsiliti. Ti ne ješ rad teletine. Kaj bi dejal, če bi ti jo vedno vsiljevala? Od otroka pa vendar zahtevaš to, česar niti sam ne zmoreš.

Ah, vi možje! In če se dolgočasite v uradu, mora prenašati tvojo sitnost ubogi sinček.

— Torej mu delam krivico?
— Tam ga imaš, le poslušaj...

In res, sinko je prepričan, da mora njegov glas prebiti vse stene in vrata. Zato se nasmiljeno dere.

— Ah, pojdi ponj! Če bo tako tulil, nam odpove gospodar stanovanje.

Mamica se vrne s sinčkom v naročju. Sinko kar besni od jeze, obraz mu je zalila kri in zviija se kakor kača nad ognjem.

— Ubožec! Kar kri mu kipi. Tako torej ga hočeš vzgajati?

— Dovolj! Zdaj mi je pa že dovolj! Ta fantalin mi je zrasel že čez glavo... Pozvoni Klari... Klara, prinesite obed, tri četrt je že, mudi se mi...

— Ali hočeš tale košček v izborni omaki, srček?
— Ne!
— Nočeš razveseliti mamice?
— Ne!

In Toto porine svoj krožnik od sebe.

— Molči, lepo te prosim! Ubijesh me! Ne gre za pljuvanje v obraz, temveč za otroka, ki ne mara juhe, a ti mu jo hočeš vsiliti. Ti ne ješ rad teletine. Kaj bi dejal, če bi ti jo vedno vsiljevala? Od otroka pa vendar zahtevaš to, česar niti sam ne zmoreš.

Ah, vi možje! In če se dolgočasite v uradu, mora prenašati tvojo sitnost ubogi sinček.

— Torej mu delam krivico?
— Tam ga imaš, le poslušaj...

Dnevne vesti.

— **Odlikovanje zaslužnih Čehoslovakov.** Kralj Aleksander je odlikoval za zasluge na polju čehoslovaško - jugoslovenskega zblivanja več odličnikov čehoslovaških javnih delavcev. Z redom Sv. Save III. stopnje so bili odlikovani podpredsednik dr. Joanka, bivši župan dr. Okanik, predsednik deželnega sveta dr. Bella, senator Stodola, ravnatelj Oskar Nedbal, pokojni vladni svetnik dr. Slaviček, vseučiliški profesor dr. Brdlik in dr. Koch. Drugi so bili odlikovani z redom Sv. Save IV. in V. stopnje.

— **Iz državne službe.** Sumarski inženjer pri direkciji šum v Ljubljani Čihl Dimnik je imenovan za nadzornika in pomaknjen v višjo skupino. S tem je izpremenjen prejšnji odlok, v kolikor se je izpremenjen njegovo zvanje in službeno mesto.

— **Zborovanje študentske Male antante v Pragi.** Rumunski in jugoslovski delegati študentske Male antante so prišli v petek jutri v Prago, kjer jih je pozdravilo predsedništvo centralne zveze čehoslovaškega dištava. V petek so si gostje ogledali zanimivosti Prage, v soboto so se pa udeležili zborovanja. Kongres študentske Male antante se bo vršil meseca februarja v Pragi. V soboto so bili delegati pri znanem ministru dr. Benešu, opoldne jih je pa pogostil primor dr. Baxa. Kot delegat gostila zunanega ministrstva se je udeležil zborovanja študentske Male antante šef tiskovnega oddelka Nikola Sulica.

— **Kongres vseh trafikantov v Beogradu.** Od 16. do 18. tm. se bo vršil v Beogradu kongres vseh trafikantov v državi. Radi slabih finančnih razmer, se Udruženje tobakarnih trafikantov za Slovenijo, ako ravno se zaveda velike važnosti kongresa, tega ne bo udeležilo in bo samo razstopano po predsedniku zagrebskega Udruženja g. Milakoviću.

— **Brezposelnost v oktobru.** Po statistiki centralnega odbora za posredovanje dela je ostalo od septembra 5299 priglanih brezposelnih delavcev in 1496 delavcev. V oktobru se je priglasi 14.760 delavcev in 1784 delavcev. Delo je bilo na polagalo 4678 delavcev in 765 delavcev. Posredovanj je bilo 3646 za delavce in 667 za delavke. V oktobru je odpadlo 12.769 delavcev in 1378 delavk tako, da so ostali koncem meseca brezposelni 3604 delavci in 1135 delavk. V oktobru so znašale redne podpore brezposelnih 93.188 Din, izredne 16.033, potni stroški 13.134 in podpore v naravnih 1750.50 Din.

— **Osnutek zakona o elektrifikaciji države.** To dni se je vršila seja upravnega sveta osišeke mestne elektrarne, na kateri je ravnatelj elektrarne ing. Montina poročal o osnutku zakona o elektrifikaciji države. Osnutek je bil poslan na vpogled vsem gospodarskim zbornicam in električnim centralam. Osnutek zakona določa, da se ustanovi pri ministru javnih del po vseh strokovni odbor za elektrifikacijo kot strokovni svet, poleg tega bo pa poseben oddelek v sporazumu s trgovskim ministrom izdelal načrt elektrifikacije naše države. Vse električne centrale, ki dajejo tok izven svojega sedeža v oddaljene kraje in ki imajo nad 500 HP, bi prišle v državno last, država bi pa izplačala lastnikom investicije glavno.

— **Nova uredba o centralnem higienem skladu.** Minister socialne politike in narodnega zdravja je izdal novo naredbo o organizaciji in delokrogu centralnega higienega sklada v Beogradu. Uredba stopi te dni v veljavo.

— **Natečaj za uradnika - pravnika.** Uprava za zaščito industrijske svojine je razpisala natečaj za uradnika - absolventa ranega pravnika.

— **Osnutek zakona o ribarstvu.** V po ljudskem ministru pripravljajo osnutek zakona o ribarstvu, ki bo izdelan koncem tekočega meseca. Osnutek bo poslan vsem banknim upravam in strokovnjakom na vpogled. Cim vodi ministru odgovore od banknih uprav in strokovnjakov, sklicuje ožjo konferenco strokovnjakov, na kateri bo stiliziran končni predlog za široko konferenco. Ožja konferenca se sešane v januarju.

— **Zveza električnih central kraljevine Jugoslavije.** Da bi se elektrifikacija naše države čim uspešneje nadaljevala, so sklicali lastniki električnih central te dni ustanovni občni zbor, na katerem so bila sprejeta pravila in ustanovljena »Zveza električnih central kraljevine Jugoslavije«. Namen nove gospodarske korporacije je v prvi vrsti skrb za neovirano in intenzivno elektrifikacijo države in za potrebno sodelovanje z drugimi gospodarskimi korporacijami in državnimi oblastmi. Ustanovni občni zbor je naročil upravi, naj se energično zavzame za to, da pristopijo k zvezi vsi lastniki električnih central. Uprava se bo še izpolnila s študijsko in tehnično, dravsko in drinsko banovine.

— **Plenarna seja zbornice za TOI v Ljubljani** bo v sredo 18. t. m. ob 14. popoldne v zborniški dvorani. Na dnevnem redu je: Poročilo predsedstva, poročanje za leto 1929, poročilo o predlogih za revizijo zakona o takсах in predlogih za ureditev samoupravnih financ, poročilo o pripravi za carinsko tarifo, poročilo o reviziji socialno-političnih zakonov, poročilo o načrtih zakona o graditvah, o elektrifikaciji in razlastitvi nepremičnin in tajna seja.

— **Knjige »Goriške Matice«** so došle. Proti plačilu zneska Din 28.— se dobi pot prekrasnih knjig, in sicer: Koledar za leto 1930 s okrasni Toneta Kralja ter zelo bogato in pestro vsebino, povest prafubljanskega pisatelja Slavka Slavca »Čigava sika«, vzgojno knjigo »Pod domačim krovom« izpod peresa Cirila Drekonja; tretji zvezek »Zdravje in bolezen v domski hiši«, v katerem počenja dr. Josip Potrta razlago bolezenskih pojavov in nudenje za zdravljenje ter mladinskih knjig »Slike in priodec«, ki jo je sestavil prijatelj mladine Nandor Vrtnjakov. Poleg tega sta iz-

šli v saboži »Goriške Matice« tudi sledeči dve knjigi: Roman Franca Berka »Umira- jek Bog Triglav«, kjer opisuje pisatelj pohod inkvizicije iz Cedadna na Koborid, da iz- korenini vse ostanke prvotne vere, ter knjiga Glava Majave »Vzorna gospodinja«, ki ne bi smela manjkati v nobeni hiši. Vsa knjižna in dve knjigi velja Din 15.—

— **Knjige so dobavljajo v založbi »Jug«** v Ljubljani, Slovenska ul. 7-II. ri naročilih po pošti je treba priložiti še poštino Din 4.— za pošiljko prvih petih knjig, odnosno Din 5.75 za vseh sedem knjig.

— **Gospodinja.** Izšel je »Gospodinjki koledar« Jugoslovanske Matice za leto 1930, ki prinaša razne podučne članke in razprave ter razna praktična navodila za domače gospodinjstvo. Zlasti bogat pa je koledar na novih kuhinjskih receptih in jedilnih listih. Napredaj je po vseh knjigarnah in pri vseh podružnicah Jugoslovanske Matice. Naroča se ga tudi pri Jugoslovanski Matici v Ljubljani, Slovenska ulica 7-II. Cena Din 20.—, za članke Din 16.—, o poštnino 1.75 Din več.

— **Lope razglednice na Božič** in novo leto, ki jih je izdala Jugoslovanska Matica, so na- prodaj po vseh knjigarnah in trafikah.

— **Da se ne bo komu storila krivica.** V številki 264 od 18. 11. 1929 smo v »Dnev- nih vesteh« pod naslovom »16 jugosloven- skih visokosolcev - stipendistov italijanskih vlad« aludirali na poročilo v listih, da dobiva sin višjega jugoslovanskega držav- nega uradnika na neki nemški univerzi stipendijo, ki jo dobivajo le nemški naci- onalistični dijaki iz inozemstva, takozvani »Auslandsdeutsche«. Kakor smo se pre- pričali, je bilo to poročilo, ki se je nanašalo na neki razgovor v gostilniških prostorih Sokolskega doma v Celju, ne- resnico, kajti Humboldtova stipendija je namenjena izključno le nemškim pose- tnikom visokih šol v Nemčiji, in so Nemci, naj si bodo iz Nemčije ali inozemstva, iz- ključeni od te ustanove.

— **Pozor pred drvečimi avtomobili.** Cestar na državni cesti v Ljubljanski okoli- ci je pravil v družbi te dni o dva ne- zgodah, ki sta se pripetili dvema njegovi- ma tovarišema. V obeh primerih je prid- vel avtomobil čez gramoz, s katerim je bila kotanja izravnanja. Tedaj se je gra- moz razletel kakor bi vrzel nanj bombi, večji spičast kamen je priletel cestariju v nogo s tako silo, da mu je prebil zgornje in spodnje hlače in raml nogo. Nekateri soferji res peklensko drve.

— **Vič.** Naš kraj je tako rekoč pred- mestje slovenske prestolnice in se zato tudi lepo razvija. Zadnja leta se je sezidalo več- jih in manjših hiš. Zato se je tudi pre- bivalstvo zelo pomnožilo in ima živahne trgovske, kupčijske in obrtne stike z ljubljanskimi meščani. Samo ceste so da- leč zaostale za drugim napredkom. Zadi- nje dni je prišlo z oddolženega mesta veselo poročilo, da dobimo prihodnje leto cestno železnico. Jasno je, da bo z njo Vičanom in Rožmodolcem zelo ustreženo.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi da bo megleno in večinsoma oblačno vre- me in da se utegne sedanje vreme posla- šati. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih na- še države bolj ali manj oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 17, v Ma- riboru 13, v Zagrebu 12, v Ljubljani 8.2, v Skopju 8, v Beogradu 7.7. temperatura je znašala 0.4.

— **Ciničen morilec.** Pred subotiskim okrožnim sodiščem se je te dni zagovar- jal kolonist Rada Buturlja radi umora svo- je žene. Sodišče ga je obsodilo na do- smrtno ječo. Mož je bil notoričen pijanec in je pustil svojo rodbino čisto stradal. Dne 27. avgusta je sedel v gostilni, kvar- taj in popival. Ko je prišla žena pona, jo je pahnil od sebe, da je padla, nato pa ji je pokleknil na prsa in jo z nožem več- krat smil v srce. Nesrečnica je bila takoj mrtva. Po umoru je odšel Buturlja k vodnjaku, si umil okrvavljene roke in se pustil mirno aretirati. Pri razpravi je bil morilec skrajno ciničen. Obrnil se je na novinarjem in jim dejal, naj ga fotografir- ajo in naj njegovo fotografijo objavijo, češ, večlega morilca kot je on sploh ni. Državni pravdnik je bil z obsodo za- dovoljen, pritožil se je pa zagovornik.

— **Strasen zločin blažene.** V vasi Re- mette pri Zagrebu je bil v noči od sobote na nedeljo izvršen strasen zločin. Približ- no 35letni, nekoliko slaboumi posostnikov sin Tomo Zajec je v hipu duševne zmede- nosti okoli 4. jutraj zaklal svojo mater in svojega očeta. Bil je na zabavi, kjer je menda prevel pil. Vino je porazmo učinko- valo nanj. Toma je začel besneti, kritičal je na vasi tako, da si ni nihče upal blizu ter razbil šipe. Vsi so ga poznali kot nasilneža in zato so ga pustili pri miru. Tomo je odšel domov, vrdi v hišo, pogra- bil stol in skočil proti materni postelji. Ne- nadomga ga je spustil iz rok in pograbil nož. Sin je nesrečno mater naravnost v sr- ce. Starica je imela še toliko moči, da je tekla na cesto, tam pa se je mrtva zgru- dila. To pa blaženož se ni bilo dovolj. Skočil je tudi proti očetu in ga smil trikrat med rebra. Čez par minut je nesrečni oče podlegel poškodbam. Na krike Tomove se- stre in njenega moža Orbovca so prihiteli sosede na pomoč. Posrečilo se jim je po- dolgi in težki borbi blaženež obvladati in zvezati ga. Z rešilnim avtom so ga pre- peljali v zagrebsko bolnico. Kmalu po be- stialnem zločinu se je Tomo streznil in menda se je pričel zavedati, kaj je storil. Sosede so ga vprašali, če je poznal Fran- ja Vugrina. Ta je bil namreč pred 10 leti zavrtno ubit. Umora je bil osumljen Za- jec, vendar so ga radi pomnjkajša doka- zov izpustili. Tomo je odgovoril: »Kaj ga ne bi poznal, saj sem ga jaz pred 10 leti ubil. Udaril sem ga s sekirco po glavi in vrzel v jarek. To je večkrat povsili, tr- di je pa tudi, da je ubil mater, češ, da je bila že dosti stara. — Grozna tragedija je poveljavala v Remmetu zelo razburila.

— **Zvočniki na zagrebskem kolodvoru.** Na zagrebskem glavnem kolodvoru so te dni na peronu, v čakalnicah, restavraciji in na vseh prometnih točkah namestili zvočnike, ki javljajo prihod in odhod vlakov. Prvi poskusi z megafoni so se prav dobro obnesli. Taka naprava bi bila ume- stna tudi v Ljubljani.

— **Samomor blažnice.** V Sarajevu je v petek skočila pod vlak Darinka Milošević, žena posostnika Miloslava Miloševića iz Carovca. Vlak je nesrečno strahovito razmesaril. Darinka je bila slabou- mna in so jo šele pred dnevi izpustili iz umobolnice.

— **Strasna smrt starke.** V selu Dalja pri Osijeku se je v soboto ponoči pripetila težka nesreča. katere žrtev je postal 76let- na starica. Vsa izmučena od dolgega pota je prošla na občinski stražnik v Dalju, naj jo puste prenočiti, kar so ji dovolili. Da bi je ponoči ne zeblo, je sluga peč močno zakuril in starica je legla k peči. Ponoči se je peč preveč segrela in vnelo se je starkino krilo. Šele ko je bila že vsa v plamenih, se je starica zbudila in začela klicati na pomoč. Stražniki so ji takoj pri- skočili na pomoč ter pogasili ogenj. Kljub temu pa je nesrečnica drugo jutro pod- legla opeklinam.

Do sobote zvečer prinese obleke v kemično čiščenje, pisiranje, barvanje ter pranje in svetlo- likanje perila izgotovi sigurno

do Božiča

lovarna

Jos. Reich

— **Vlakovodja padel pod vlak.** Na pro- gi Sarajevo - Brod se je pripetila v petek nenavadna nesreča. Na dosedaj še nepo- jasnjen način je padel vlakovodja Matko Petrašek iz vlaka pod vagona, ki so šli čezeni. Bil je takoj mrtve.

— **Naval krvi.** srčna tesnoba, zasopljeno- st, plašljivost, živčna razdražljivost, otonost, migrena, pomankanje spanja se morejo s »Franz-Josef« grenčico kmalu odpraviti. Znanstvene ugotovitve potrjuje- jo, da se »Franz-Josef« voda uporablja z najboljšim uspehom pri različnih okolišči- nah zaprtja. »Franz-Josef« grenčica se do- biva v lekarnah, drogerijah in specialnih trgovinah.

Iz Ljubljane

— **Iz Državnih konservatorij v Ljubljani** proslavi rojstni dan Njeg. Vel. kralja Aleksandra I. z internim vajo gojencev, ki bo jutri, 17. t. m. ob 18. v dvorani Filhar- monične družbe. Spored: 1. Državna him- na 2. Lajovic: Begunka pri zibelci. 3. Goun- od: Balada in arija iz Fausta. 4. Osterc: 4 šaljivke za glas in 2 klarineta. 5. Škr- jabin: Preljudi in Nocturno za klavir. 6. Ravnik: V razkošni sreči, Čajkovski: Za- kati. 7. Foerster: Balada za violino. 8. Grieg: V čolnčku. Mozart: Spev iz Carob- ne piščali. 9. Dvorak: Zadnja želja. Na- menjeno je nam. Dueta: 10. Mozart: Fantazija v c-molu za klavir.

— **Z ljubljanskim trgov.** cest in ulic. Na Hrvatskem trgu je v delu kanalizacija. Na Borštnikovem trgu se je izboljšalo cestništvo. Ahačlevo cesto so posuli z gram- ozom, cestni valjar jo pa ravna in gladi, da se bo prijetno voziti po njej. Zaloška cesta se popravlja tako, da se bo dežev- nica z nje bolje otekala ter ne bodo po cestnišču stale luže. Zadnji čas so poprav- lili Domobranksko, Poljansko in cesto pod Oolovcem skozi Hradečkega vas. Silno zapuščen in pozabljen je pa Tržaška cesta. Na njej vidiš kupe gramoz in gla- ta; cestnišče ima kotanjo pri kotanji. Blat- ne in gramozne grmade so silno na poti občinstvu, ki vstopa v avtobuse ali iz- stopa iz njih. Skrajni čas je, da izgneje blatni kupi ter se cestnišče čim prej posa- je s pripravljenim materijalom. Kako je ta cesta zanemarjena, kažejo železne ograje na mostiščih. Od nekaterih ograj so ostali komaj vidni znaki v betonu, ne- katere ograje je pa rja tako razjedla, da bodo zdaj pa zdaj padle v prepad. Ta toli prometna cesta kakor tudi hodniki ob njej so potrebni nujnega, temeljitega po- pravila.

— **Iz Oposrilo voznikom.** Mestni magistrat opozarja, da vozijski vozniki na obeh cestah, ki vodita od hotela Bellevue-a proti Spodnji Siški in proti Kozlerjevemu zidu brez z a- vor ter k tem občutno škodujejo cestoma. Ker je tak način vožnje nedovoljen tudi iz varnostnih razlogov, bo mestni magistrat kriv- ce v bodoče strogo kaznoval po cestno poli- cijskem redu, odnosno jih ovidil policiji.

— **Iz Predavanja v »Pravniku«.** V sredo dne 18. decembra t. l. bo predaval na sestanku društva Pravnikar univ. prof. Aleksander Maklecov: »Delikti zoper javno moralo po novem kazenskem zakoniku.« Predavanje se bo vršilo točno ob 6. popoldne na sodišču v Ljubljani, soba št. 79 in vabi k občni ude- ležbi odbor.

— **Iz Razstavljene olinata slika bivšega župana ljubljanskega Petra Grasselija.** V izložbi tvrdijo »Slike« v Prešernovi ulici je razstavljena slika bivšega dolgoletnega in prvega še živečega slovenskega župana v Ljubljani g. Petra Grasselija, sedaj v visoki starosti 80 let, ki je še vedno čil in kre- pak, kakor je že razvidno na sliki. Slika je prvovrstno umetniško delo znanega portretista akademika slikarja g. Fran- ja Stebela.

— **Iz Zadruga stavbnišev v Ljubljani** ob- vešča svoje člane, da mora jutri dne 17. de- cembra vese delo na gradbah povišati. 716-n

— **Iz Matorinski večer** v Zavodu za zdrav- stveno zaščito mater in dece se bo vršil 18. tm. točno ob 8. zvečer. Govori dr.

Dragaš o temi: Mama zakaj in kako. — Vstop prost.

— **Iz Revizija najemnin v mestnih hišah.** Na tajni seji občinskega sveta v petek so razpravljali tudi o znižanju najemnin v starih in novih mestnih hišah. V načelu je občinski svet sklenil revidirati najemnine. Zadevna debata je bila prav živahna in je trajala dve uri in pol.

— **Iz Poslednja vzporeditev Vstajenja L.**

Za celibat uradnic ali proti

Malo odgovora onim, ki pravijo, da je sramotno, če tudi žena služi — Drastičen primer težkega položaja brezposelnih deklet

37

V odgovoru št. 12 o celibatu državnih uradnic se je oglasila bivša uradnica, se- daj pa najbrž srečna, spoštovana in čes- tita gospa kakega podjetnika, veletr- govca ali pa še kaj več.

Pravi: »Mož in žena državna uradnika zaslužita mesečno 5—6 tisoč dinarjev. Pustil sem si izpisiati nekatere postav- ke drž. uradnikov. Pogledimo! Državni uradnik-akademik s polno službeno dobo, ali pa izbran za kako res odlično mesto dobi kot samec mesečno Din 4000.

Ta se lahko oženi brez skrbi. Toda Ljubljana jia ima 20 — da ali pa tu- di ne. Pa že precej v letih so in ako se niso poročili do sedaj, bo to posledje težko. Pa vzemimo akademika s 15 leti služ- be in 2800 Din plače. Ako se poroči, dobi za ženo še 150 Din mesečno in 25% več stanarine, torej nekako 3000 Din.

Dosegel je s tem sedanjim eksistenčni minimum in naj mu bo dovoljeno, da bo živel, ne da bi bilo treba ženi služiti. Kaj pa bo s 3 tisočaki vse lahko napravil to ve vsak, kdor jih mesečno prejme.

Vse ostalo uradništvo pa ne izvzemi- starih doslužbenih veteranov II. kategorije tega minimuma ne doseže, kajti celo ti imajo ob zaključku svoje službe celih 2500 Din. Pa so tudi za žentev že prestari.

Ako pa se hoče poročiti uradnik II. kategorije t. j. maturant po 15 letih služ- be, tedaj mora prispevati njegova žena tudi 1500 Din, ako hoče dobiti skupno eksistenčni minimum t. j. 3000 Din.

To pa že ne sme biti, kajti po nazorih gospe M. V. vzdržuje žena moža, kakor hitro ostane ona v službi in to je sramo- tno, — da sramotno, ker mož ni na mestu.

Kaj naj rečem kakor: »Srečna ona, ki je dobila moža, ki je na mestu!« Vse osta- le pa, ve uradnice ljubljanske in dežele Kranjske, v kateri se pripravamo za in proti vašemu celibatu, ostanite lepo sami- čice in ne silite v svetli jarem takega sramotnega zakona. Sveda druga je, če dobite njega, katerega dni lepših, polovi- ca mu davno je minula in je akademik.

Posebno pa ve gospe učiteljice, v kate- rih nosečnosti vidi ga. M. V. pohujšanje — varuje se iste, kajti; gorje onemu, ki pohujša enega teh malih... saj po- znate?

Vendar bi se drznili staviti gospej M. V. skupno vprašanje: kam spravljati pred svojimi otroci sama svojo nosečnost, kaj- ti, da ima deco, kateri hvalabogu radi po- hujšanja ne odpira oči v zavednost s ta- kimi stvarmi — to nam je povedala.

Menda res še dolgo ne bodo preboleli starši te otroške bolezn, dasi jo otroci po navadi kaj kmalu — na žalost tudi po navadi brez odpiranja oči po materah. Kaj naj še rečem drugega, kot, da poteg- nemo kakor g. dr. L. H. črto pod njeno iz- vajanja in zaključim:

»Resnično, gospodične uradnice, ženi- tev je špas, takorekoč luksuz in privošči si lahko le ona vaših kolegin, ki dobi moža, ki je na mestu.

Ve matere pa, ki pritrjujejo mislim g. M. V., recite svojim hčeram, če se zalju- bijo, mlade v mlade uradnike: »Omožiti se ne smeš, ker je sramotno, da bi ti vzdr- ževala moža. — Drugače pa delaj, kar hočeš. Ali boste?

Ali pa — prav na koncu imam še neko misel, pa jo bom povedal prav tino vam dragim mamam — šterklo naročite, naj ne nosi več hčera, in debata o celibatu bo odpadla sama po sebi.

S. L.

38

Kot starejši samec se nikakor nisem nameraval udeležiti pričujoče ankete. To- da uprav drastičen primer, ki se je pri- petil pretekli teden v Ljubljani in ki je še sto in sto enakih, ki pa žal ne pridejo v javnost radi sramozljivosti ali pa padca priždetih, me silil, da se v imenu pošteno- sti nezaposlenih mladja, izsolanhi deklet oglasim v javnosti. Previlika nezaposle- nost mladih deklet, ki ne morejo po abso- lviranju svojih študij dobiti niti najskrom- nejše službe, je rodila nekako moderno trgovanje s človeškim blagom in prepi- čan sem, da se bo mnogo čitatelje, sedaj naslednjih in poročenih, spomnilo, pod kakimi pogoji so svoječasno same dobi- le službo, glasti privatno. Se celo s samo obljubo, da se takemu dekletu preskrbi služba, se jih izkorišča. Ali se more kdo čuditi, ako tako deklo pod pritiskom raz- mer pade? Nikakor ne, tembolj pa moramo občudovati ono, ki v takih razmerah ne klone in raje zapusti službo, kot pa bi po- stala žrtev pohotežja, ki izkorišča neza- poslenost, katere bi se z uvedbo celibata uradnic znatno omilila, če že ne popolnoma prenehala. Evo vam vsem proticelibat- jem drastičnega primera:

Neka prijateljica moje sorodnice, ab- solventinja drž. trg. šole z obvladanjem 4 jezikov, je neumorno iskala službo. Spre- jela bi vsako še tako skromno službo, saj ima mater, ki jo vedno naganja, kar je razumljivo, naj si poišče službo. Konec

Toistega se vrši v soboto 21. tm. v Delav- ski zbornici. Predprodaja vstopnic pri Strokovni komisiji in v knjižnici Prosvet- nega oddelka Del. zbornice.

— **Iz Pod božično drevo** kaseto linega srebrnega jedilnega pribora. Zaloga pri F. Čuden, Prešernova 1.

— **Iz Zlasi za Božič** spominjajo se naj- bedneših in darujmo društvu slepih Ljub- ljana, Ključavničarska 3/II. 707-n

se ji posreči dobiti pri neki trdki službo. Vsa srečna priiti k svoji prijateljici ter ji radosti in sreče žarečega obraza raz- ode, da je dobila službo. Kar najbolj pridno je delala, bila je vestna in točna v službi in šef je bil z njo zelo zadovoljen. Toda ta šefova zadovoljnost z dekletom, ki je zelo priključljiva znanosti, je trajala le nekaj časa. Nekega dne se je pokazala zadovoljnost v prvi luči. Dotična usluž- benka je povedala vse svoli prijateljici, h kateri je pritekla vsa objokana in obu- pana naravnost iz pisarne ter ji jokajoč poasnila dogodek, ki ga je pravkar doži- vela. Od tega časa jo je šef na vse mo- goče načine šikaniral, toda deklo je kljub temu vztrajalo, samo da je bilo v službi. Pretekli teden pa jo je odpustil češ, da ni taka, kot je mislil. Odslavlila jo je brez vsa- kega dinarja odškodnine za skoro 2 mese- čno pridno in vestno službovanje. Zadevo ima zaenkrat v rokah obrtno sodišče — deklo pa je za praznike na cesti brez služ- be radi svoje poštenosti in zato, ker do- tični računa s tem, da bo pri veliki neza- poslenosti lahko dobil drugo, ki bo taka, kakoršno hoče imeti. Kaj pravite k temu tako žalostnemu primeru proticelibatorji? Morda se najde kdo, ki bi mi pomagal preskrbeti temu vrlenu in poštenemu de- kletu kako skromno službo!

Fr. Kr.

Iz Celja

— **Državna kraljeva zaščita dece** in mladine v Celju je razdelila med tukajšnje 4 osnovne šole 22.000 Din, vsaki točki 5500 Din za božično revni šolski deci. Najve- njejšim šolarjem se bodo za ta znesek na- navila najpotrebnejša oblačila in obutev. Darovali so: Mestna občina celjska 2500, okoliška občina 2500. Mestna hranilnica 2000, Celjska posojilnica 2000, Ljudska po- sojilnica 500, g. Adolf Gluck 200 Din in tkal- nica v St. Pavlu 40 m platna. Ostalo je na- brala Zaščita sama.

— **Nesreča v službi.** Pisarnikemu stu- gi Francu Podrepšku iz Zgornje Hradnje, staremu 27 let, je padla na desno nogo tež- ka cinkova plošča in mu zmečkala prste. Pomoči je moral iskati v celjski bolnici.

— **Nesrečen padec.** Vpokojnemu fi- nančnemu pripravniku Josipu Mavcu v St. Juriju ob juž. žel., staremu 73 let, se je pri padcu zlomila leva roka v ramenu. Tudi on je prišel na zdravljenje v celjsko jav- no bolnico.

Radioprogram

Radio-Ljubljana

Torek, 17. decembra.

12.30: Reproducirana glasba; 13: Casov- na napoved, borza, poročila, reproducirana glasba; 13.30: Iz današnjih dnevnikov; 17.30: Mladinska akademija v proslavo Nj. Vel. kralja Aleksandra I.; 18.30: Ribarstvo v sve- tovnem gospodarstvu, dr. Valter Bohinec; 19: Napake slovenskega jezika, prof. dr. Kolarič; 19.30: Ruščina, poučuje dr. Pro- obražensky; 20: Svoboda, »Pri čaju« kome- dija; 21: Jugoslovenska glasba, izvaja radio orkester; 22: Casovna napoved in poročila, nadaljevanje orkestra; 23: Napoved progra- ma za naslednji dan.

Sreda, 18. decembra.

12.30: Reproducirana glasba 13: Casovna napoved, borza, reproducirana glasba; 13.30: Iz današnjih dnevnikov; 17.30: Kon- cert radio orkestra; 18.30: Otroška ura; 19: Slike iz naravoslovja, profesor Pengov; 19.30: Francoščina, poučuje dr. Leben; 20: Koncert pevskega zbora drž. ženskega učiteljskega; 21: Koncert radio orkestra; 22: Casovna napo- ved in poročila, napoved programa za na- slednji dan.

Četrtek, 19. decembra.

12.30: Reproducirana glasba; 13: Casov- na napoved, borza, reproducirana glasba; 13.30: Iz današnjih dnevnikov; 17.30: Kon- cert radio orkestra; 18.30: Portreti iz sve- tovnne literature, prdava p. dr. Tomšec; 19: Srbohrvaščina, poučuje dr. Rupelj; 19.30: Te- denski pregled; 20: Koncert godbe dravske divizije; 22: Casovna napoved in poročila, radio orkester; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Pozna jo.

Vdovcu hočejo na spiritalistični seansi preklapati pokojno, toda vse prizadeva- nje je zaman. Tedaj se oglaš vдовec, rekoč: Že vem, zakaj se noče prikazati. Najbrž že zopet nimaj kaj občeti.

Človek bo živel nad 1000 let?

Problem podaljšanja življenja ni v opcih žlezah, temveč v hrani čebele-matice — Senzacijski poskusi ameriškega učenjaka

Hrepenenje po nesmrtnosti je staro, kakor je star človeški rod. Človek je bil vedno prepričan, da se skriva nekje tajna, ki bi mu podaljšala življenje na zemlji, če bi jo odkril. V starih časih so iskali ljudje kamen filozofov, s katerim bi si podaljšali življenje. Iskali so skrivnost dolgega življenja po delavnici alkimistov in upali najti skrivnostno formulo, s katero bi prisilili smrt, da bi jih pustila živeti vsaj nekaj sto let. Toda doslej je bilo vse prizadevanje, podaljšati življenje človeka na zemlji, zaman. Doba mazašča je minila, prišla je doba znanosti. Človek pa še vedno išče skrivnost dolgega življenja, kajti smrti se vsak boji, čeprav je življenje težko. Zadnja nada pa niso opije žleze, temveč

hrana skromne in marljive čebelice

Na tem polju je začel delovati slavni ameriški zdravnik dr. Banting. Dogodek, ki ga je privedel na to misel, je zelo romantičen. Neki kanadski čebelar je našel nedavno v svojem ulju čudno čebelo. Bila je pravi orjak med čebelami. Vzel jo je in jo ugotovil, da je v zgornjem delu telesa čebela-delavka, v spodnjem delu telesa pa čebela-matica. Dr. Banting se je takoj začel zanimati za ta redek pojav v kraljestvu čebel. Zakaj ima ta čebela karakteristične znake delavke in matice? Kje tiči vzrok njenega abnormalnega razvoja? Iz življenja čebelice so nam znane že mnoge tajne. Največja skrivnost pa še ni pojasnjena. Nihče ne ve, iz česa je sestavljena hrana, katero dobiva ličinka čebele, določena za matico. Nihče tudi ne ve, zakaj se razvija s pomočjo te hrane matica, ki je mnogo večja od navadnih čebelic in ki je že po naravi določena za njihovo kraljico.

Dr. Banting si prizadeva sedaj najti odgovor na to vprašanje. Učenjak je prepričan, da bi se dalo človeško življenje

podaljšati do neskončnosti

če bi se posrečilo v laboratoriju proizvesti in preiskati sestavino hrane, ki jo dobiva čebela-matica. In moč upa, da se mu bo posrečilo z eksperimentiranjem odkriti čudodelno pijačo, po kateri hrepeni človeštvo že od pamtveka. Ena je gotovo: razlika med čebelo-delavko in čebelo-matico nastane samo na ta način da dobiva ličinka, določena za matico, drugačno hrano. Jajčeca čebele-delavke in čebele-matice so

popolno enaka

Hrana pa vpliva na razvoj čebele-matice in v tej hrani je skrita tajna, po kateri človeštvo že od nekdaj zaman hrepeni. Ta fakt je dokazal švicarski naravoslovec Huber, ki je odstranil iz ulja matico in čakal, kaj bo. Ko so čebele ugotovile, da so brez matice, so začele krmiti novo ličinko s »kraljevsko hrano«. Tako so hotele zapopniti vrzel, povzročeno nasilnim potom. Huber je čez teden dni položil matico nazaj v ulj. Čebele so takoj nehale dajati dotični ličinki posebno hrano in iz ličinke se je razvila navadna čebela-delavka.

Nastane vprašanje, kakšne so posledice zagonetne sestavine hrane, katero dobiva ličinka, določena za matico? Jasno je, da ta hrana izpremeni

fizično konstrukcijo

čebelice tako, da se mnogo bolj razvije. Jasno je tudi, da podaljša življenje čebele-matice 15 krat v primeri z življenjem čebele-delavke. Pod vplivom te hrane se razvije čebela-matica tako, da je trikrat večja od navadnih čebel. In sedaj pridemo do ugodnega vpra-

šanja. Ali se bo človeku kdaj posrečilo ugotoviti, da obstoja tudi zanj skrivnostna hrana, ki bi mu podaljšala življenje? Doslej na to vprašanje še ni mogoče odgovoriti trdno. Eksperiment, ki je prav tako romantičen, kakor so bili poskusi srednjeveških alkimistov, je še v povojih. Dr. Banting hoče priti s pomočjo profesorja torontske univerze H. F. Jacksona tej skrivnosti do dna. Najprej hoče točno dognati, iz česa obstoja hrana čebele-matice, potem bo pa sestavil

sintetično hrano

s katero bi si človek lahko podaljšal življenje. Eksperimentiral bo najprej z žuželkami, pozneje pa z živalmi. Če bo njegovo odkritje učinkovalo enako na ljudi, kakor na čebele, se nam obeta sijajna bodočnost. Človeštvo bi dobilo čudodelno hrano in posledica bi bila, da bi bili ljudje visoki 9 čevljev in da bi živeli

nad 1000 let

Lajk poreče, da je ta ideja blazna. Morda ima prav. Vendar pa ne smemo prezreti dejstva, da se peča s tem problemom ena največjih svetovnih kapacitet na polju medicine in da se vsi znanstveniki živo zanimajo za dr. Bantingove poskuse.

Naselbina čudakov

V Asconu v Švici je naselbina, kamor se zatekajo čudaki, brodolomci, pohlevni norci in pravi originali, katere je zagnala ta usoda in ki v svoji republiki lenuharijo in gladujejo. Zdrave misli in zdravilne metode za telo in dušo se mešajo tu z diletantizmom in mestjanskimi blodnjami.

Večino imajo ljudje, ki se tečijo s plesom. S plesom izražajo svoje svetovno naziranje. V enem asconskih penzionatov dobivajo samo kozmično hrano, o kateri prirejajo predavanja. Obede in večerje začnejo s telovadbo. Udeleženci, večinoma priletni možje in dame, se začno gugati in prepevati po taktu. Pravijo, da je to telovadba s pomočjo katere se napno žleze. Bled in bolehen apostol novega načina življenja nastopi z dolgovoznim in nerazumljivim govorom. Govori o zločinih psihoanalize, o surovi hrani, o elusinskih tajnah in motnjah notranjega mešanja. Po tem razdelje prospekte. Po mističnem govoru prodajajo privrženecem sekste jestvine in obeliko. Tudi je delni listi se priporočajo, na pr. za jutro skakanje na boso nogo po rosnih travah, za obed ovčje mleko in jajca, za večerjo vijolice in kolač iz gline.

Kuhar v tem penzionatu je možički, ki je nastopal nekoč kot ženska v varijetetu. Med drugimi čudaki te naselbine je tudi mati s šestimi otroci, ki nosi v dolgih lasih venec. Živi v svobodnem, samo duhovnem zakonu, je samo kruh in pije olje, odklanja vsako delo in vsako omejevanje osebne svobode. Ko so enega njenih otrok vprašali, koliko je star, je odgovoril, da živi že 85 let, čeprav je stara njegova mati komaj 40 let. V Asconu je tudi pristaša indijske teozofije, ki stanuje v polomljenem avtobusu. Nekateri dame hodijo v večernih toaletah bose, možički hodijo neostriženi in neobriti.

Marljiv vajenec.

— Zaka nisi bil včeraj v trgovini?
— Zaspal sem.
— A popoldne?
— Sem razmišljal, kako bi se opravičil.

Katedrala cvetka.

Vsak del kokosove palme se da vnovčiti. Kokosova palma je kakor praščič med rastlinami.

Krvoločnost kitajskih piratov

Polpa morskih roparjev, ki šteje 7000 članov — Kako pirati mučijo ujetnike, da izsilijo od sorodnikov odkupnino

Po nedavnem napadu na parnik »Hain-ching« se je začel svet zopet zanimati za razmere v Južni Kitajski, kjer je toliko aktivnih morskih roparjev, kakor nikoli drugod na svetu. Hon-Kong Island ali Heung Kong, kakor pravijo domačini, je bilo piratsko središče že več stoletij pred prihodom Angležev in kitajske oblasti morskim ropanjem niso mogli do živga. In kakor priča zadnji napad na parnik, se razmere še vedno niso zboljšale. Angleški mornarji sicer uspešno zasledujejo pirate, toda na kitajsko ozemlje jim ne morejo slediti. Sedanje razdrapane razmere na Kitajskem naravnost podpirajo raznih banditizma na kopnem in na morju. Leto za letom so roparji na Kitajskem predrznejši.

Pred dvema letoma so trije kitajski pirati napadli v Hong Kongu parnik, ki je bil vkrcan komaj pol kilometra od policijske stražnice. Krmar in ladja sta brez sledu izginila. Najbrž je tolpa morskih roparjev rabila parnik in si ga je enostavno prilastila. Višek piratske nedržnosti je bil napad na ameriško šolsko ekspedicijsko ladjo Kantona. Na parniku je bilo mnogo sinov bogatih Američanov. To je bilo kot nalas za pirate. Pripluli so pred pristanišče in se na varnem vkrcali. Del piratov je ostal na krovu, drugi so pa šli loviti ameriške študente. Čim so se spazili na krov ameriškega parnika, so začeli kričati, da gori. Prestrašeni študentje so poskakali s postelj pirati so jih pa zvezali in odvedli na svoje ladje, s katero so pluli mimo policijskih patrulj, ne da bi vzbudili najmanjši sum. Ujeli so okrog 100 ameriških študentov, za katere so dobili ogromno odkupnino.

V Hong-Kongu posluha dve piratski tolpi, prva pod vodstvom Juena Kunga ali Kralja opice, druga pa Čiu Jaucema, notoričnega pirata, ki se drži navadno južno Kong-Konga. Banda »Kralja opice« je sijajno organizirana. Poglavar je robusten mož, ki rad dobro živi, in če pride v mesto, je obložen ta-

ko elegantno, da bi nihče ne spoznal v njem morskega roparja. Mož je izhoben organizator. Pod njegovim poveljstvom je 6000 do 7000 piratov, torej cela armada. Ljudje, katere so ujeli njegovi agenti, pripovedujejo, da stanuje »Kralj opice« v krasni palači, kjer vlada kakor kralj. Njegova palarna je sijajno opremljena. Poglavar ima svoje informacijske urade za motorne čolne, avtomobile, jahte itd. Ima tudi posebno pomorsko policijo, pravni oddelek, oddelek za izterjavanje odkupnine in celo zdravstveni oddelek.

Pri vseh kitajskih piratskih tolpah igra najvažnejšo vlogo poročevalski oddelek, ki ima svoje korespondente in volhne, katerih dolžnost je dobavljati zanesljive informacije. Poleg ropanja parnikov se peajo kitajski pirati tudi s tem, da napadajo premožne ljudi in jih vlačijo v gore. Če imajo ujetniki bogate sorodnike, se jim godi razmeroma dobro. Manj premožni pa trpe strašne muke. Roparji odrežejo navadno ujetniku najprej uho, katerega pošljejo sorodnikom kot opomin. Če ni odgovora, pošljejo odrezani prst, nos, roko ali nogo, dokler nesrečna žrtev ne izkričavi. Nekoč so ujeli bogatega menažerja in zahtevali so 200.000 dolarjev odkupnine. Šele čez leto dni so se pogodili za 100.000, toda nesrečnej se je vrnil domov napol blazen in je kmalu umrl.

Kitajski mornarji so najstrašnejše boštevje v človeški podobi. Če se kdo energično upira, ga ubijejo, mrtvemu pa izgrajo srce in ga pojedjo. Ko so pred leti napadli na premagali blizu Suitunga parnik, so ujeli toliko potnikov, da so se sami bali, da jim ne bodo kos. Da jim pokaže, kakšna usoda jih čaka, če bi hoteli pobegniti, je izbral poglavar najmočnejšega ujetnika, kateremu je izrezal srce in ga pojedel. Med kitajskimi pirati je tudi mnogo žen in deklet. Svojičas so oblasti ujele drzno piratko, katere tolpa je štela 300 članic. Zenske so še bolj krute kakor možiki.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Naravnost rešila napadalca

Iz Vieux Stmiga v okolici Metz poročajo o dogodku, kakršnega menda še ne pozna kriminalna kronika. Prišlo je do poskušene umora, katerega je sledil poskus samomora napadalca, ki bi se bil posrečil, da napadca na n pravčasno rešila napadalca.

Pierre Schmidt, 35 letni mesar, se je že dolgo prepiral z gospo Grossovo, lastnico hiše, v kateri je imel mesarstvo in stanovanje. Posebno zadnje čase sta se dan za dnem prepirala. V torek je bil mesar močno vinen in se je znova sprl z Grossovo. V silnem razburjenju je sklenil Grossovo umoriti. Planil je na njo in jo začel daviti. Končno ji je ovil vrv okrog vratu in jo zadržal. Misleč, da je gospodinja mrtva, je pobegnil.

Grossova se je pa izmotala iz zanke in boječ se novega napada, je odšla v sosedno sobo, kjer je čakala, kaj bo. Toda v hiši je bilo vse tiho. Radovedna, kaj se je zgodilo, je stopila iz sobe. O mesarju ni bilo duha ne sluha. Zato je odšla v mesarijo, kjer je zagledala Schmidta, visečega na železnem kavlju. Misleč, da je Grossovo umoril, se je hotel mesar obesiti, da se izogne zasluženi kazni. Grossova je hitro prezevala vrv in poklicala zdravnika, ki je odredil, da so samomorilnega kandidata odpeljali v bolnico.

Otok upornikov

Med Novo Zelandijo in Južno Ameriko leži v Tihem oceanu otoček Pitcairn, ki ima zelo romantično preteklost. Leta 1798 ga je zasedla posadka angleške ladj »Bounty«. Posadka pod vodstvom Johna Adamsa se je uprla in izkrcala kapitana z vsemi častniki na čoln. Na otoku Tahiti so uporniki ugrabili 12 žen, potem so se pa naselili na Pitcairnu, ki je bil takrat še neobljuden. Z ladj se vzel uporniki vse, kar bi mogli rabiti, potem so se pa začeli. Potomci upornih mornarjev in malajskih žen so krepki, lepi ljudje. Leta 1835 jih je bilo na otoku 65, zdaj jih je pa že okrog 200. Otok, katerega prebivalci govorijo angleško, pripada Angliji in otočani so ohranili nekako samostojnost. Preživljajo se v prvi vrsti s prirajo sadij, katerega odvažajo parniki z otoka. Žito na otoku ne raste. Otočani delajo moko iz nekaj posebnih korenin. V Sidneyu izhaja za prebivalce

vseh malih otokov v Tihem oceanu list, iz katerega črpa tudi prebivalci Pitcairna duševno hrano.

Prebivalci Pitcairna so v bistvu še vedno enotna velika rodina. Njihov poglavar priredi večkrat na leto pojedine za vse prebivalce otoka. Pojedina se vrši za dolgiimi mizami na prostem. Hiše so zgrajene iz hlodov in imajo strehe iz palmovih listov. Otočani sluščinadi ne poznajo. Vsa domača dela opravljajo rodbinski člani sami. Na otoku imajo sedaj tudi radio-postajo in motorni čoln.

Praktična in nepraktična darila

Praktična in nepraktična darila je vprašanje, ki se ponavlja leto za letom v času, ko si ljudje na ta način izkazujejo prijateljstvo in simpatije. To vprašanje dela ljudem hude preglavice, a vendar je odgovor nam razmeroma lahek, če stojimo bolj na stališču dotičnega, katerega hočemo obdarovati in mislimo manj nase. Ljudje so po značaju različni. Pri enih prevladuje razum, pri drugih čustva, in značaj usmerja vse njihovo nehanje. Drugače reagira na razne pojave čustven človek, idealist in romantik, drugače zopet rojen praktik, ki dojemata dogodke tako, kakor so v resnici in jih ne slika niti v kričeh, niti v temnih barvah.

Umetnost, kako obdarovati z ljudmi, je pač v tem, kako razumemo njihov značaj, kako se mu prilagodimo in kako si na njegovi podlagi pojasnimo njihovo ravnanje. Če skušamo spraviti lastno ravnanje z značajem drugih v sklad, živimo z njimi harmonično življenje in se dobro razumemo. Če se pa ne zmenimo za značaj bližnjega in za njune posledice, in če ravnamo celo nasprotno, kakor ravna drugi ljudje po svojem značaju, so konflikti in obdarjevanje z ljudmi nezgodno.

Na vse to je treba misliti tudi pri izbiri in nakupu daril. Ne smemo se ravnati po lastnem značaju. Če se damo zapeljati lastnim nagibom, čeprav jih narekujejo umetniški čut in estetika, da kupimo sicer lepo, toda praktično neuporabno darilo, ne smemo biti užaljeni in pikrani, če obdarovanec ne bo navdušen zanj. Nasprotno, razumeti moramo, da bo čustven človek močno razočaran, če se ga spomnimo s preveč praktičnim darilom, praktičen človek bo pa pikran, če dobi darilo, od katerega nima nobene koristi. To nerazumevanje škoduje pravemu pomenu daril, ki naj vedno prinese radost, nikoli pa ne razočaranja.

Ne izbiramo torej daril izključno po lastnem okusu, temveč skušajmo se zamisliti v značaj in želje onega, katerega hočemo obdarovati. Včas se pa teh smernic ni mogoče držati. Treba je obdarovati nekoga, kogar ne poznamo blizu, pa se mu vendar hočemo zahvaliti. V takem primeru je najbolje ubrati zlato srednjo pot in kupiti darilo, ki ima obe lastnosti, torej, ki je lepo, obenem pa praktično in koristno. V takih primerih umetnine niso primerne za darila. Pri izbiri daril se je treba seveda ozirati tudi na starost obdarovanega. Starejši in izkušeni ljudje imajo raje praktična darila, mladi se pa navdušujejo za lepša in manj koristna. Kdor mora računati z izdatki, naj kupuje izključno praktična darila, da ne bo denar vržen proč. Saj se da tudi skromno praktično darilo tako lepo opremiti, da napravimo obdarovancu največje veselje.

V trgovini.

Gospod: Imate damske nogavice?
Prodajalka: Za gospo — soprogo — ali pa sme biti kaj boljšega?

Millionar.

— Kaj, moj sin da je zapravilavec? Pravim vam, da obrne vsak avtomobil dvakrat, predno ga kupi.

Zelo enostavno.

— Zakaj neki upodabljajo zmago vedno v podobi ženske? — To spoznaš, ko se oženiš.

Pred sodiščem.

Sodnik: Zakaj ste prisloili tožitelju v gostilni zaščitno?
— Da sva prešla na drugo temo.

del v špekulacije, dišeče po poneverbi in goljufiji.

Sodniki so bili strogi. Dejali so, da morajo velikaš tega sveta dajati drugim dober zgled.

Toda vojvoda de Frileuse s to kaznijo ni bil zadovoljen. Kmalu se mu je posrečilo pobegniti iz kaznilnice v Clairvaux in tako se je še bolj približal propadli, izobčeni iz poštene družbe.

Človek bi mislil, da si bo begunec prizadeval, da bi ljudje nani pozabili. V resnici pa ni bilo tako. Maxime de Frileuse je pobegnil iz kaznilnice in živl pod lažnim imenom Night-Man — mož noči med junaki londonskih brlogov samo zato, da bi se mogel osvetiti ženi, katero je sovražil prav tako, kakor jo je nekoč ljubil.

Osvetil se je na grozen način z banditi, ki so ga slepo ubogali. Zadel je Rosamundo de Prefalce v njenem ponosu in v častihlepiju... V njenem ponosu s tem, da je opozoril javnost na ljubavno razmerje, ki ga je imela s svojim soferjem. V častihlepiju pa s tem, da ji je vsilil za zeta dozdnevne lorda Gordon-Blackfriarsa, ki je bil v resnici pobegli kaznjene.

Kazen je najbrž presešla pričakovane masečevalca samega, kajti v hipu, ko jo je dosegel val sramote, je markiza de Prefalce zblaznela.

Živela je v umobolnici in ječala v krepilnih blazinosti, ki je bila hula ječa od ona, iz katere je pobegnil Maxime de Frileuse.

Marcel Priollet

Seržant Diavolo

Roman

Še trenutek in seržant Diavolo, živ in zdrav, na čelu desetorice vojakov svojega oddelka, je potnil pred polkovnika Maročana, katerega je bil prav kar ušel. — Evo ga! — je dejal flegmatično.

Z dlanjo si je obrisal čelo, po katerem mu je curiljal pot.

— Moja beseda si! — mu je čestital polkovnik.

— Stara navada! — je odgovoril seržant lakonično.

— Tudi jaz ostanem mož beseda. Dopot dobiš. Takoj odredim vse potrebno. Jutri lahko odpotuješ z munitijsko kolono. Katero mesto naj napišejo na tvojo dopustnico?

— Nizzo.

Polkovnik se je zdrnil. Pomnil je: — Nizzo? ... Dobro!

Mašo je pomislil, potem pa dejal: — Pokdi v moj šotor in počakaj me tam.

Seržant je salutiral in odšel.

Polkovnik je poklical tolmäče, ki naj bi zasliskali ujetnika, po tem je pa odšel za seržantom.

Sedel je za mizico in začel pisati pismo. Ko je končal se je obrnil k seržantu in vprašal:

— Upam da mi storiš malo uslugo, a?

— Izvolite, gospod polkovnik, vse storim, kar je v mojih močeh.

— Ko prispel je Nizzo, se zglašil v hotelu »Imperia« na Promenade des Anglaises in izročil tole pisemce osebno grofici de Royaljoie, moji soprogi.

— Zanesite se name, gospod polkovnik, — je odgovoril potčastnik in spravl pismo v žep. Potem je pa pripomnil s čudnim glasom:

— In če me vprašajo, ali smem gospe grofici de Royaljoie povedati, kako se počuti moj polkovnik?

— Seveda smeš.

— In gospodični Yveti Boise ... tudi?

Polkovnik ga je presenečeno pogledal.

— Od kod ti je pa znano ime moje krščanke?

Smeje in zelo taktno je seržant Diavol odgovoril:

— Nekoč ... me je doletela čast bti predstavljen gospe de Royaljoie in gospodični Yveti Boise.

— Aj!

— Le dobro me pogledite, gospod polkovnik. Kaj me ne poznate?

Seržant je odložil čelado. Stopil je k luči in se nasmehnil.

Grof de Royaljoie je vedno bolj strmel. Nepremično je gledal na te energične poteze, na to visoko čelo in tenke ustnice, na žareče oči in na vse občije, kateremu so se poznali sledovi afriškega solnca. Slednjič je odgovoril:

— Ne, ne poznam te.

— Saj je bolje tako, gospod polkov-

nik. Hotel sem, da bi bila moja prelevitev popolna. Posrečilo se mi je in zadovoljen sem.

— Kdaj pa nehaš govoriti v ugan-kah? Vem, kdo služi v tuiski legiji ... Tu so zbrani nasrščišnejši tipi, med njimi tudi Francozi. Ni izključeno, da sva se res že kje srečala. Morda si bil v moji službi.

— Na napačni poti ste, gospod polkovnik. Dovolite mi obuditi malo vaš spomin. Če se hočete spomniti, kje sva se seznanila, se morate zamisliti v do-bo, ko ste redno zahajali v salone Jokey-Cluba.

— Da, res sem bil član Jokey-Cluba.

— Jaz tudi, — je dejal seržant Diavolo smeje.

Presenečenje grofa de Royaljoie je doseglo višek.

Vedel je dobro, da vrata Jokey-Cluba niso bila odprta vsakemu in da je pomenilo članstvo tega kluba čast, za katero se mnogi še potegovati niso upali.

Kako je torej mogoče, da se je ta pre-prosti seržant tuiske legije prišteval med privilegirane aristokrate? Kdo se skriva pod imenom seržanta Diavola?

Kdo je bil ta mož, predno je prispel v Afriko, da se izgubi v množici legionarjev, v tem izbranem zboru, kjer je preteklost pozabljena in kjer se zahteva od vsakega moža brezpoznoja disciplina in pokorščina? Polkovnik je imel samo eno željo — dobiti odgovor na to vprašanje. Seržanta si ni upal več tikati.

— Diavolo vam pravijo... Toda kako se v resnici pišete?

— Pravo ime sem izgubil, ko sem stopil na afriška tla...

— Preveč ste mi že povedali o sebi, da bi se zadovoljil s tem odgovorom. Kdo ste?

— Je to povelje, gospod polkovnik?

— Da.

— In se lahko zanesem, da vam bo sveta tajna, ki pride iz mojih ust... da ostane na vekovnaj pokopana v vašem spominu?

— Obljubim vam pod častno besedo... Potolazite mojo radovednost. Kdo ste?

Seržant se je znova nasmehnil, potem pa je odgovoril nekam svečano:

— Sem vojvoda Maxime de Frileuse...

Te besede so povedale polkovniku de Royaljoie vse. Takoj se je spomnil, koga ima pred seboj. Ta Maxime de Frileuse je bil dolgo junak raznih družabnih skandalov in ves Pariz je govoril o njem. Bogat, mlad, lep, ljubimec pariških lepotic, je živel burno, brezkrbno življenje, dokler se ni spozabil takko daleč, da je osramotil svoj plemiški grb. Njegova afera je dvignila v pariški javnosti mnogo prahu.

Nekoga dne so ga videli v iustični palači na obtožni klopi.

Zaprla so se za njim jetniška vrata. Ljudje so govorili, da ga je spravila v jočo neka dama.

Zaljubljen je bil baie v markizo Rosamundo de Prefalce, ki ga je znala tako izkoriščati, da se je zadožil in zabre-

BOŽIČNA DARILA

koristna, lepa in
praktična ter poceni
nabavite pri

NOVAKU - Ljubljana

KONGRESNI TRG ŠTEV. 15

Radi pomanjkanja izlošč
priporočamo ogled v trgovini

Št. 38577/29 ref. V.

16933

Razglas.

Radi oddaje dimnikarskih del v vseh mestnih in v mestni oskrbi stoječih poslopih za l. ometalni okraj za l. 1930, 1931 in 1932, vršila se bode pri mestnem magistratu ljubljanskem v prostorih mestnega gospodarskega urada

dne 23. decembra 1929, ob 10. uri dopoldne

ponovna ofertalna razprava.

Pogoji in vsi drugi dražbeni pripomočki so razgrnjeni med običajnimi uradnimi urami pri omenjenem uradu vsakemu interesentu na vpogled.

Ponudbe, v katere je vstaviti pavšalne zneske za izvrševanje dimnikarskih del je izročiti do označenega termina zapečatene in opremljene s 5% vadijem mestnemu gospodarskemu uradu.

Interesenti, ki so pri ofertalni licitaciji dne 26. novembra 1929 vložili vadij, ni treba tega ponovno vlagati.

Izrecno se določa, da se na ponudbe, katere ne bodo odgovarjale razpisanim določbam in pogojem ter na ponudbe, katere bi bile pogojno stavljene, prepozno ali naknadno vložene, ne bode oziralo.

Mestna občina si tudi pridržuje pravico oddati razpisana dela po lastnem prevdaru drugemu in ne najnižjemu ponudniku.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 11. decembra 1929.

* DNE SLOVENSKE POPOLNEVINE * IMAJO OGLASI V NJEM SIGURNO USPEH *

* Slovenski Narod *

Za pod božično drevesce
priporočamo našo bogato izbiro zelo prikladnih daril

kakor:

Razno modno blago za obleke in plašče
Fine modne barhente in baržune osobito najfinejše znamke „Linden“
Velour, šifon, razno svilo
Šifone in batiste od Din 9— naprej
Barvaste batiste za damsko perilo
Čefirje za moško perilo
Garniture za spalnice in jedilnice
Preproge za divane iz pliša, volne in svile
Vsakovrstne posteljne odeje
Preproge, predposteljnike
Erotrne in platnene brisače
Linolej na meter in odmerjen
Platneni in batistasti žepni robci
Najpečja izbira zastorov itd.

A. & E. Skabernè, Ljubljana

>Mali oglasi<

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v snamkah.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Najmanjši oglas Din 5—

Schaffhausen

precizne žepne ure najmoderneje oblike nudi v veliki izbiri najceneje IVAN PAKIZ, Ljubljana, Pred škofoj 15. 2812

Strojvodja

za žago od sedem polinormenitov v Sloveniji se sprejme. Nastop takoj. Oferte z označbo zahtev na A. Sutej, Zagreb III. poštni pretinec 10. 2814

Srebrne krone

vsakovrstno zlato, zlatnike kupuje F. Cuden, Prešernova 1. 96/2

Fiat 503

ugodno prodam. Na ogled v mehanični delavnici na Miklošičevi cesti 17 (prej Zmaj). 2801

Klaviere

strokovno uglašuje in popravlja G. JURASEK, Ljubljana, Ključavničarska ulica 3. Mestni trg 22. 92-L

20odstotne kronске bone

cupuje Pučka štedionica, založni zavod d. d., Osijek. Desetina al 27. 97-L

Pozor, čevljarji!

Veliko podjetje v Turčiji potrebuje za svoje delavce več tisoč parov težkih delavskih čevljev (bakanci) in visokih čevljev. Natančne ponudbe s ceno poslati na naslov P. Noutschak, Bos. Dubica, Bosna. 2808

Stavbno parcelo

blizu postaje Kandija pri Novem mestu prodam. Pojasnila daje Franc Šajc, žel. uslužbenec, Kandija. 2809

Pes

brak-jazbecar, rjave barve z belo liso na čelu in prsih, s prav malo izgubljenim repom, se je izgubil v okolici Senčice, Savi na imo Tret. H komur se je zatekel ali kdor ga najde, dobi 150 Din pri V. Jakš, Krmeč, Dolensko. 2816

Otroška posteljica

na prodaj, Hrska pl. 19, prišibje. 2816

Vino opolo

zajamčeno pristno, za praznike oziroma ves december. Čez ulico po Din 10. — brez mestne užiti ne Din 7.50 v hotelu „Bellevue“, tudi v sodčkih. Ne zamudite ugodne prilike! 2645

✂ Premog

in DRVA najboljšje vrste dobavlja

I. Pogačnik

Bohoričeva 5. Telefon 2059 94-L

Klaviiri!

Svarim pred nakupom navideznega blaga, cenih klavirjev!

Kupujte na obroke

od Din 400—

prve svetovne fabrikate Bösendorfer Steinway Förster Hötzl. Stigmi originalni, ki so oesporno najboljši! (lahka, precizna mehanika) Prodaja jih izključno le sod izvedenec in biv. učrt. Glasbene Matice

Alfonz Sreznik

Mestni trg 3
Najcenejša posojevalnica.

L. Mikuš

LJUBLJANA Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo dežnikov in solčnikov ter sprehalni palic
Popravlja se izvršujejo — točno in solidno —

Drva - Premog - Koks

pri družbi „KURIVO“, Dunajska cesta 33. Javna skladišča. Telefon 3434. 107/L

Ribje olje

svaže, najfinejše, norveško, iz lekarne dr. G. Piscočija v Ljubljani, se priporoča bledim, slabotnim osebam. 87-L

✂ Premog in drva

dobite najboljšje vrste pri RUDOLF VELEPIČU, trgovina s kurivom, Ljubljana VII., Sv. Jerneja cesta št. 28. Telefon 2708. 101-L

Budilke

šlečno jamstvo, Din 60.—, dobite samo pri tvrdki IVAN PAKIZ, Ljubljana, Pred škofoj 15. 2805

Prodajalke

dobro izurjeno, z večletnim spretnostjo pri eni hiši, iščem za kučarstvo trgovino z mešanim blagom in delikateso. Nastop službe s 1. jan. 1930. Pisemne ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ pod „Prodajalke 2775“.

ILIRIJA drva, olje

Vinotoč

Čez ulico Din 11 liter, brez trošarin Din 7. Ristling, pikercan, dalmatinska vina. Danes izborne krvave klobase, puran in morske ribe. — Grajska klet, Mestni trg 13. Prireditelj pokusiti! 2795

Stavbnega risarja

sprejemam v stalno službo. Prednost imajo s srednjo tehnično šolo. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Ponudba pisemno na upravo „Slov. Naroda“ pod „Risar 2774“.

Krusno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A. M. Zorman

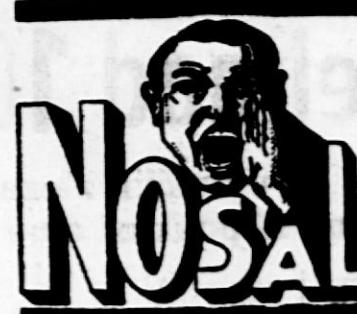
Ljubljana, Stari trg 32

Žaluzije

lesenih tekstilnih rolet (dervo-rtki) rolete iz gradnla se dobe najceneje pri tvrdki

PETER KOBAL
Kranj — Slovenija
Tel. interurb. 32

NOSAL
prešek proti
NAHODU
Vas takoj reši tega zla.
Din 10.— Prodavača:
apoteka Mr. BAHOVEC,
109/L Ljubljana

3 radio-aparate

3 in 5 cevne prodam za Božič

za reklamno ceno

Ivan Bogataj,

Kongresni trg štev. 19

poleg nunske cerkve.

Znižane cene za Božič

Oglejte si igračne in otroške vozičke, tricikle, holenderje, male avtomobile, igralne stroje, najnovejša dvokolesa, pnevmatiko itd. Velika izbira. Prodaja na obrke. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovsk. c. 4.

Lovske puške

Roberte, brovning pištole, pištole za strašenje psov, lovske in ribiške potrebščine ima v zalogi: F. K. KAISER, puškar v Ljubljani, Kongresni trg 9.

Makulturni papir

leži à Din 4—

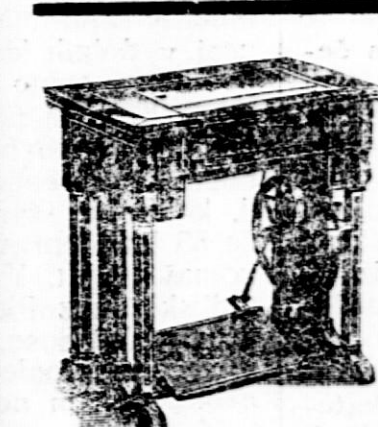
prodaja uprava „Slovenskega Naroda“

Iščem prvovrstnega zobotehnikarja

popolnoma veččega v kavčuku in zlatu.

Naslov v upravi Slov. Naroda.

Hvaležna novoletna in božična darila

so edinole J. PETELINCA SIVA NI STROJI ter pisalni stro URANIA v treh velikostih. DRESDENSKI fabrikat.

Elegantne opreme, NAJBOLJŠI MATERIAL, 10 % POPUSTA samo pri

IOSIP PETELINC * LJUBLJANA

Ob vodi poleg Prešern. spomenika. - Telef. 1293

Hotel „Črni orel“ - Maribor

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da otvorim na rojstni dan Njegovega Velikanstva vse najmoderneje urejene velike restavracijske prostore. Koncert godbe Drave dopoldne od 10. do 12. ure in zvečer od 20. do 24. ure. — Prvovrstna ljetomerska vina lastnega pridelka, izborna kuhinja in točna postrežba zasigurana. — Cene zmerne. Cenjenim gostom se za obilen obisk priporočam z odličnim spoštovanjem

Franc Zemljič - hotelir

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopu)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predloži in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakupila v tu in inozemstvo safe - deposits itd. itd. itd.

Brzojavke: Kredit, Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706 2806 87-L